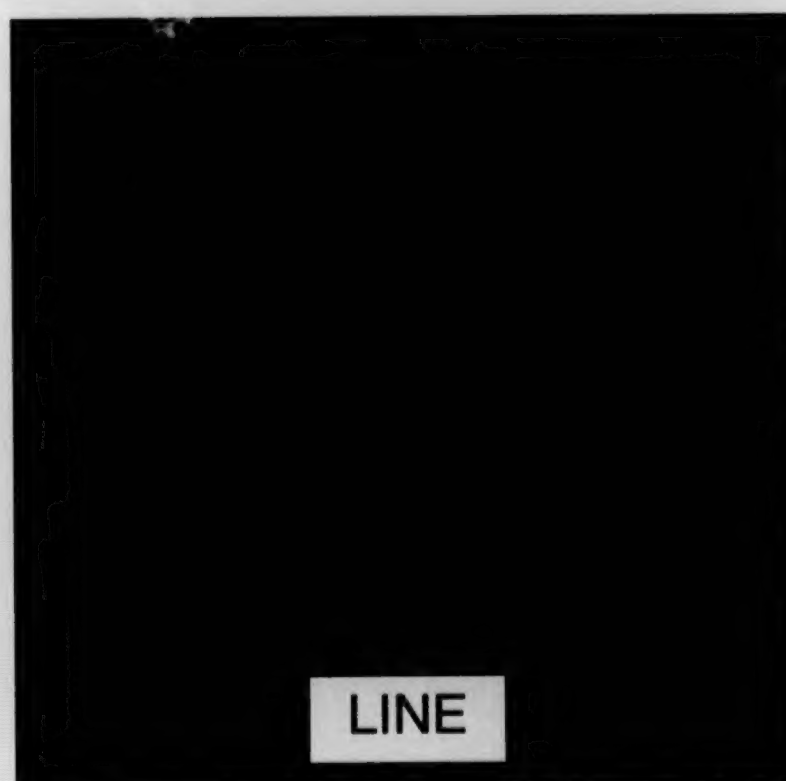
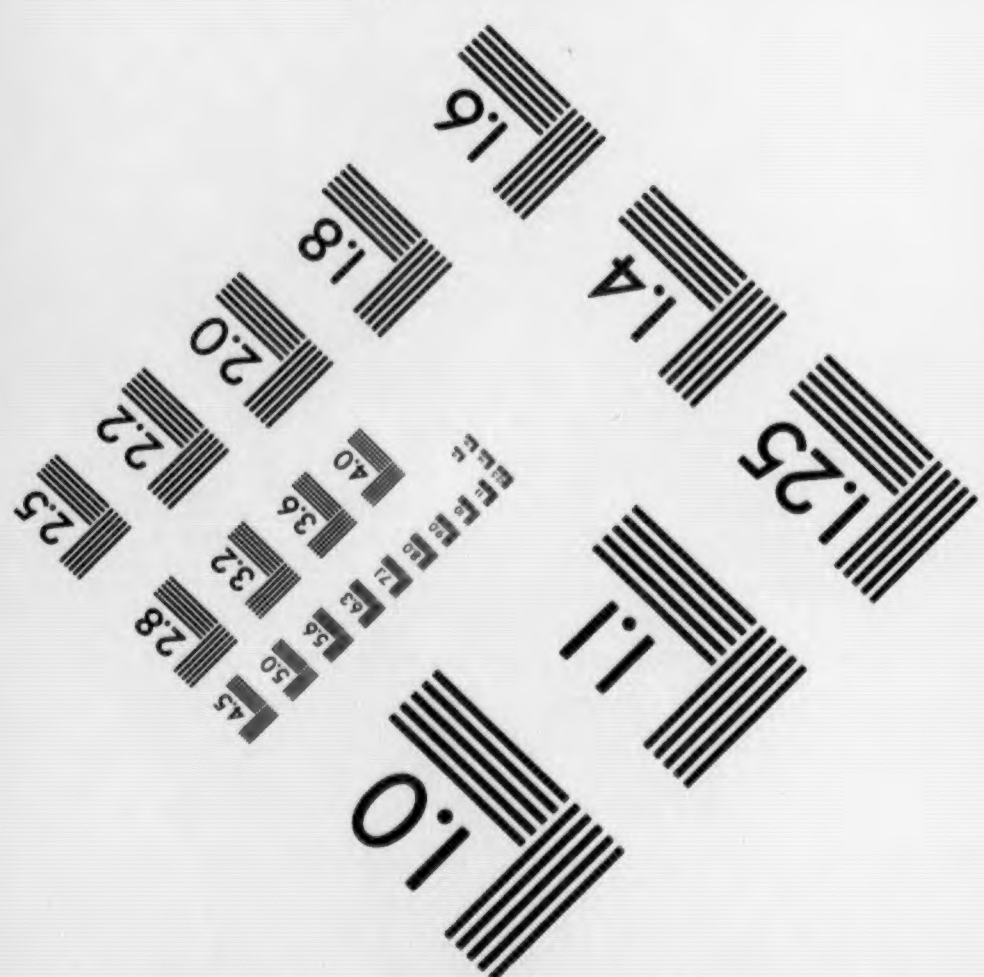
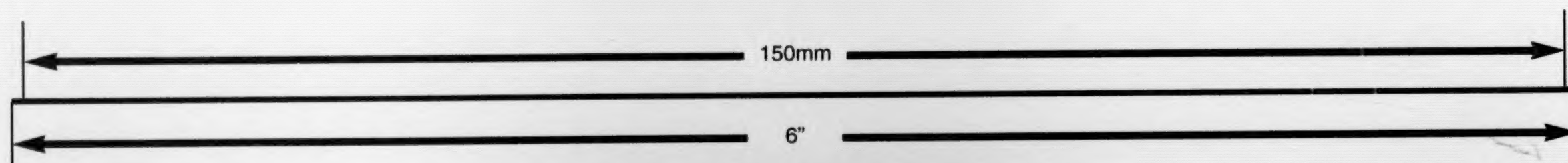
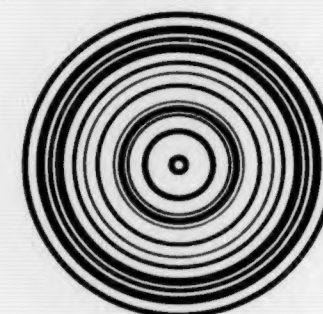
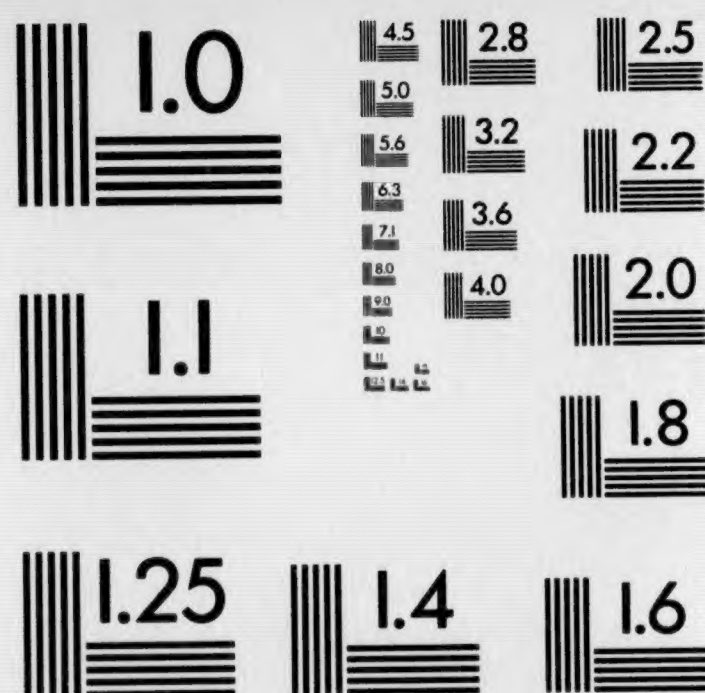
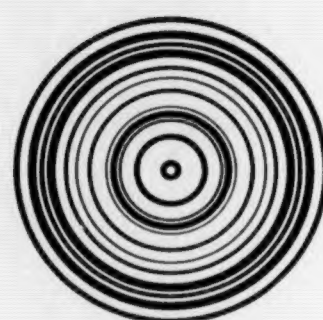
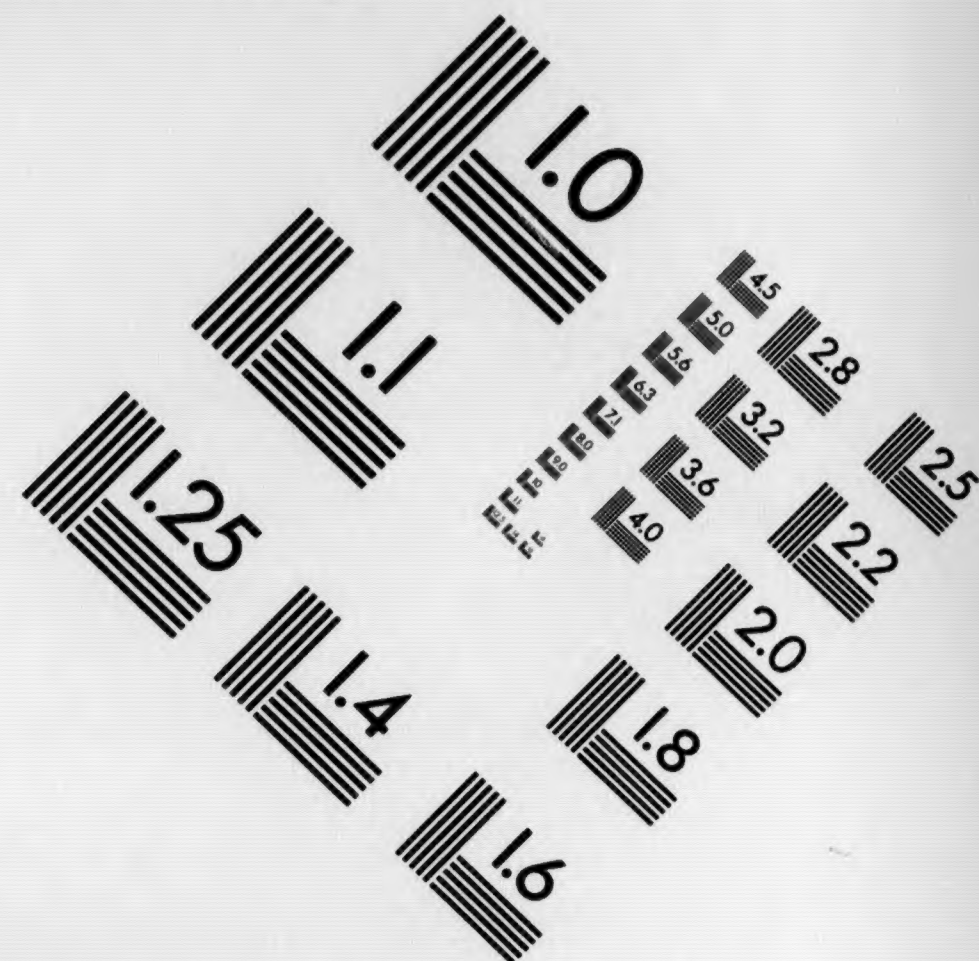
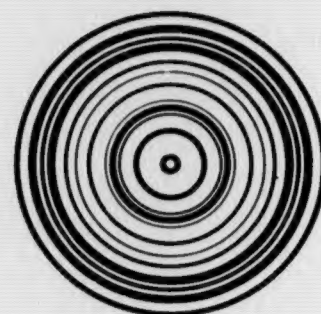
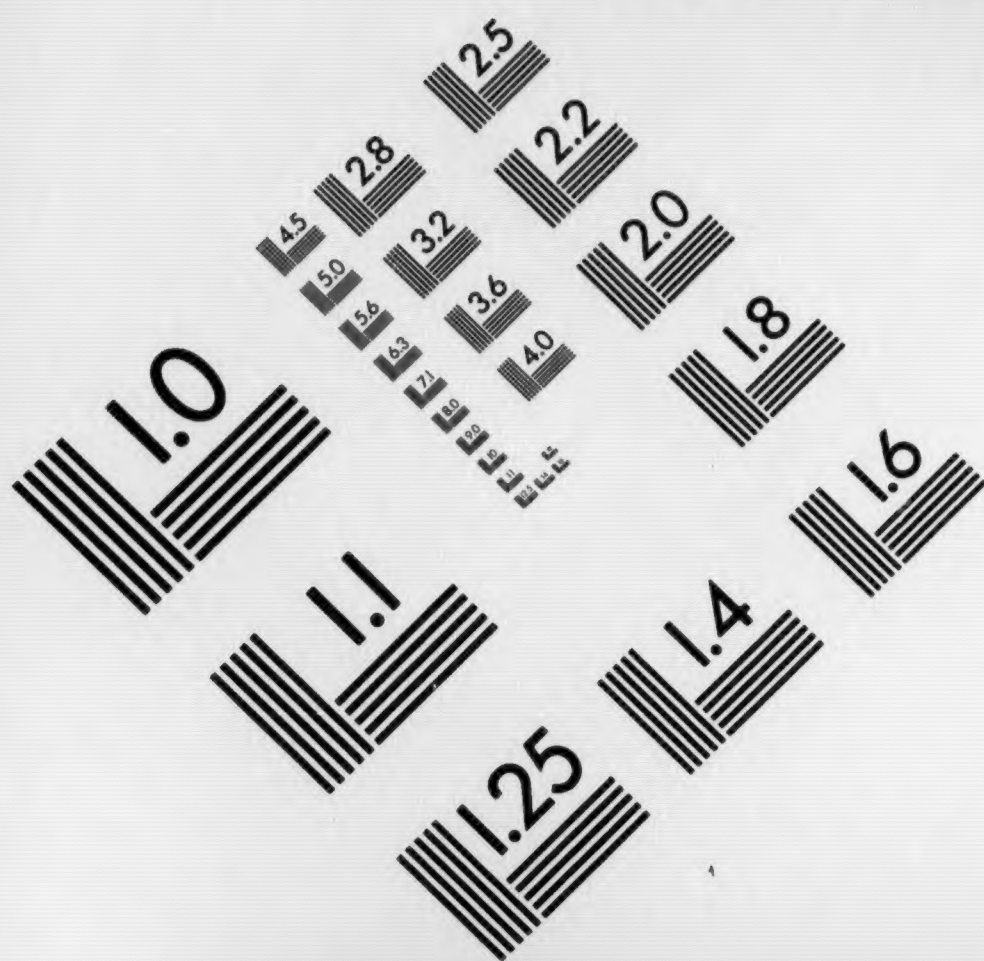

START

CONTROL TEST TARGET for Kodak Quality Monitoring

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww

Note: This target is intended for routine quality control checking and uniformity.

It is not to be used for certification of meeting any ANSI or ISO Standards for image quality requirements.

Note: To record background density, use a blank sheet of white paper.

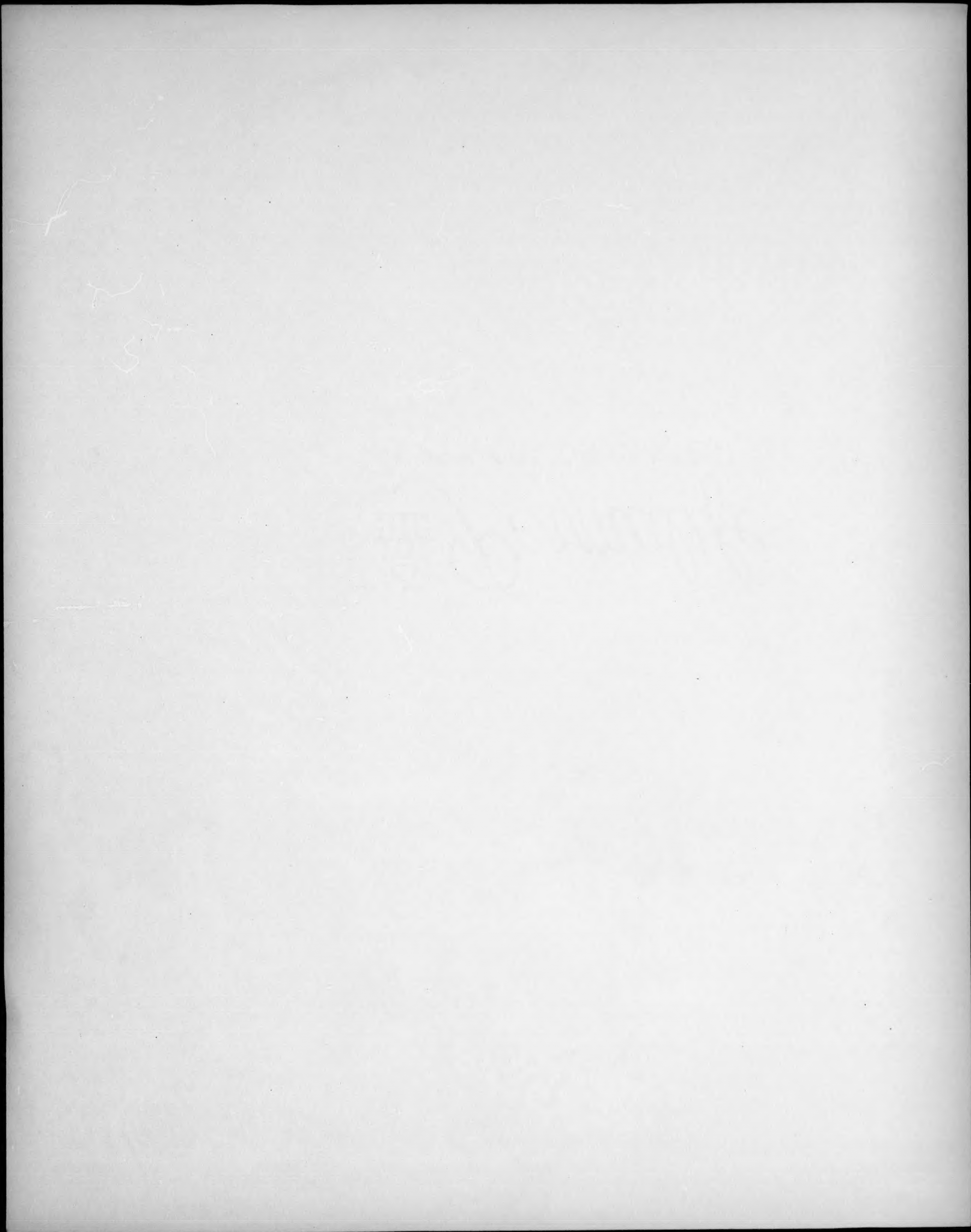
A-2289 CAT 800 7403 Rev. 2/00 @ Eastman Kodak Company, 2000 Printed in U.S.A.

Document Imaging
EASTMAN KODAK COMPANY
Rochester, New York 14650
1-800-232-8811

DOCUMENT
IMAGING

Microfilmed 2005
By the
Center for Jewish History

For
YIVO Institute
For Jewish Research

NEW YORK, NY

Reproduction may not be made
without permission.

YIDDISH DRAMA

PRESERVATION

PROJECT

YIVO
LIBRARY

REEL

Y-2005-1893.5

Khashtshevatski, M.,

Pintshevski M.

**In kamf : Oktyaber-shpil
far klubn in dray aktn.**

Kiev, 1937.

BIBLIOGRAPHIC RECORD TARGET
YIVO INSTITUTE FOR JEWISH RESEARCH

Master negative Storage Number Y-2004-1893.5

Khashtshevatski, M., Pintshevski M.
In kamf : Oktyaber-shpil far klubn in dray aktn.
Kiev : Melukhe-farlag far di Natsionale minderhaytn un U.S.R.R., 1937.
63 p.

1. Soviet Union--History--Revolution 1917-1921--Drama 2. Yiddish drama
-lcsh I. Pintshevski, M. (Mosheh), 1894-1955. II. Ukraine-Kiev

ID : NXYH01-B19637
CALL #: /35225

CC: 9114 DCF: [HBR]

X 10.0

NOT TO BE REMOVED FROM PREMISES

A.J.D.C. LIBRARY

מ. כחשעוואצקי
מ. פינעשעווסקי

אין קאמפ

American Joint Distribution Committee

א.י.ד.כ.

א.י.ש.ט. א.ל.ו.י.ס.ט. א.ל.ו.י.ס.ט.

א.י.ש.ט. א.ל.ו.י.ס.ט. א.ל.ו.י.ס.ט.

2/35225

2/35225

16 15
80
16
240

g 15

Nº 624.

11-819637

מ. כאשטשעוואצקי, מ. פינטשעווסקי

אין קאמפ

(אקטיאבער-שפיר)

פאר קרובנ

אין דריי אקטנ

מעלכע-פארלאג פאר די נאציאנאלע מינדערהייטנ אין אוסטער
ק : עו — 1937

35225

פאראנטווארטלעכער רעדאקטאָר — ש. קאַזינסקי.
 טעכנישער רעדאקטאָר — מ. זאַרעצקי.
 קאָרעקטאָר — מ. רובינסקי.

פאפיר 119 × 82 — 1/32 — 60 קג. 4
 דרוק-בויגן אינ 1 פאפיר-בויגן 120 000
 צייכנס. טיראזש 1500 עקז. פארלאג-נומ.
 173- ϵ ציטע פאליגרא. פאבר. גופ אונ
 קפ. קזעוו, רויטער פלאצ 2_a באשטעלונג
 № 1103 באפילמעכטיקטער פונ הויפטליט
 № 6104 אָפּגעגעבן אינ זאצ 16/X—1937,
 אונטערזעריבן צום דרוק 1/XII—1937.

פערזאָנענ:

אווראָמ-הערש גארבער.
 ברײַנע — זײַנ פרוי.
 דאָויד — זײַער זון.
 כאַנע — זײַנ פרוי.
 לאָזער — זײַער זון.
 באָריס — זײַער אייניקל, לאָזערס זון.
 זאנוול — א ייד א האָרעפאשניק.
 סוסאַנע — זײַנ אייניקל.
 גימפּעליעוויטש — א פאבריקאַנט.
 איסאַק — זײַנ זון.
 א ראָוו, א דייענ, א שאמעס, א גאַרדאָוווי.
 ארבעטער, בעזשענצעס, סאַלדאטנ, רויטארמייער, א מאטראָס,
 דרײַ צײַטונגס-פארקויפער, אן אפישנ-קלעפער, א בעטלער, א
 בריוונטרעגער א.א.נד.

צײַט: 1937 — 1905
 אָרט — א שטאָט אינ אוקראינע.

רײַ נאָכ רײַ!
מײַל נאָכ מײַל!
עס פירט די פארטיי,
ווי א ליכטיקער זײַל!

4. און סיקלינגט שוין די ליד אינ דער ברייטקייט פונ וועלטן,
און סײַאין שוין פארמאָסטן די האנט!
א לויב דעם אָקטיאבער! א גרוס צו די העלדן!
און וואו צו דעם ראטנפארבאנד!
רײַ נאָכ רײַ!
מײַל נאָכ מײַל!
עס פירט די פארטיי,
ווי א ליכטיקער זײַל!

(פונעם כאָר טײַלן זיך אויס צוויי סאַליסטן.)

די סאַליסטן:

כאוויירימ און כאווערטעס, הארציקע, טייערע!
אינ טאָג, ווען מיר אלע דעם יאָנטעוו דאָ פֿייערן,
מיר וועלן אינקורצן פאר אײַך אפ דער בינע
דערציילן אינ פריידן פונ גרויסן באגינען;
דערמאָנען די פֿיין און דעם גרויזאמען צאָרן
פונ לאנג שוין פארגאנגענע שרעקלעכע יאָרן;
באווייזן די ערד, וואו מיר האָבן געבלוטיקט,
דעם קאמפ, וועלכער האָט אונדז געשטארקט און געמוטיקט,
און האָט אפ א זעקסטל פונ ערדקויל געבאָרן
ליכטיקע יאָרן!

פאָרהאנג

פּראָלאָג

אירער דער פאָרהאנג הייבט זיך אום, באווייזט זיך בא דער ראטפּע
דער כאָר.

די ליד פונ כאָר:

1. וואָל קלינגען די ליד פונ די גליקלעכע יאָרן,
די יאָרן פונ קאמפ און פונ זיג.
מיט פרייד אינ די אויגן אינ העלע קאיאָרן
מיר טראָגן די פאָנען פונ גליק!
רײַ נאָכ רײַ!
מײַל נאָכ מײַל!
עס פירט די פארטיי,
ווי א ליכטיקער זײַל!

2. פונ באלטישן יאמ ביז די ברעגן פונ דניעסטער,
פונדאנען ביז בירעפידושאן—
עס גייט אונדזער לעבן דאָס שענסטע, דאָס בעסטע
מיט פעסטע, מיט זיכערע שפאן!
רײַ נאָכ רײַ!
מײַל נאָכ מײַל!
עס פירט די פארטיי,
ווי א ליכטיקער זײַל!

3. עס שײַנען די שטערן, און די פעלדער זיך כוואליען
מיט ליכט און מיט זעם און מיט גליק;
און סילויכטן די נעמען פונ לענין און סטאלין,
ווי שטערן, אפ פאָנען פונ זיג!

ערשטער אקט

1905 — די גענעראלע רעפערטירע.

פארן פארהאנג — צוויי שפילעלעכער. רעכטס אן אפישן-בירקע.
לינקס — א לאמטערנ פון הינטערן פארהאנג — אויסגעשרייטען פון
צייטונגס-פארקויפער:

— לעצטע נייע!
— צייטונגען! צייטונגען!
— מאניפעסט! קאנסטיטוציע!
— דער קייסער האט געגעבן א מאניפעסט!
— צייטונגען! צייטונגען!
— קאנסטיטוציע!

(אם דער בינע לויפט ארום דריי יינגלעך — צייטונגס-פארקויפער.
פארבייגער קויפט צייטונגען און פארשווינדט. די יינגלעך ציילן צו די
צייטונגען.)

ערשטער: נו, איך בין שוין באלד פארטיק מיטן מאני-
פעסט!

צווייטער: א, מיינס כאפט מען, ווי הייסע לאקשן.
דריטער: מע רייסט פאשעט פון די הענט.
ערשטער: ווען מיר האבן אלע טאג א מאניפעסט,
וואלטן מיר געגאנגען אין גאלד.
צווייטער: און דאוויד זאגט, אז דאס איז דערפאר, ווייל
ער האט זיך דערשראקן...

דריטער: ווער האט זיך דערשראקן?
ערשטער: ניקאלקע! דער קייסער!
צווייטער: מע זאגט, אז ער אליין האט זיך גאר באהאלטן
אין א קאמער, און מע ווייסט נישט, ווו ער איז...

דריטער: פארוואס האט ער זיך באהאלטן?
ערשטער: ווייל מע זוכט אים!
צווייטער: ניקאלקע? ווער זוכט אים?
ערשטער: די ארבעטער!
דריטער: צו וואס דארפן זיי אים?
צווייטער: א-א, ווייל זיי ווילן אים...
דריטער: דערהארגענען? פארוואס?
ערשטער: ווייל דער קייסער עסט מענטשן-פלייש און
טרינקט בלוט פון קליינע קינדער...
דריטער: אזוי!..
צווייטער: אט וועסטו באלד הערן.

(ער זינגט, זיי כאפן אונטער!)

1. — ראבויסי, ראבויסי, כאכאמימ אָן א ברעג!
כיוועל אייך פרעגן, כיוועל אייך פרעגן!

— פרעג-זשע, פרעג-זשע, פרעג!
— ענטפערט אלע
אפ מיינ שילדע:

ווי טרינקט דער קייסער טיי?
— טיי?

מע נעמט א הוטעלע צוקער,
מע מאכט אינ דעם א לעכעלע,
מע גיסט אריין הייס וואסער,
און מע מישט, און מע מישט.
אוי, אט אזוי, אוי, אט אזוי,
אט אזוי טרינקט דער קייסער טיי.

2. — ראבויסי, ראבויסי, כאכאמימ אָן א ברעג!

כיוועל אייך פרעגן, כיוועל אייך פרעגן!
— פרעג-זשע, פרעג-זשע, פרעג!

— ענטפערט אלע
אפ מיינ שילדע:

ווי עסט דער קייסער בולבעס?

— בולבעס?

מע שטעלט אוועק א וואנט מיט פוטער,
און א סאלדאט מיט א הארמאטל
שיסט דורכ די פוטער מיט א הייסער בולבע
און טרעפט דעם קייסער גלייך אינ מויל אריין.
אוי, אט אווי, אוי, אט אווי,
אט אווי עסט דער קייסער בולבעס.

3. — ראבויסי, ראבויסי, כאכאמימ אָן א ברעג!

כ'וועל אייך פרעגן, כ'וועל אייך פרעגן!

— פרעג-זשע, פרעג-זשע, פרעג!

— ענטפערט אלע

אפ מיינ שיילע:

ווי שלאָפט דער קייסער באנאכט?

— ווי ער שלאָפט?

מע שיט אָן א פולן כידער מיט פעדערן
און מע שליידערט אריין אהינצעצו דעם קייסער,
און דריי ראָטעס סאלדאטן שטייען און שרייען:
„שא!! שא!! שא!!“

אוי, אט אווי, אוי, אט אווי,

אט אווי שלאָפט דער קייסער באנאכט!

(עס באווייזט זיך א גארדאוווי.)

דער גארדאוווי: וואָס פאר א זינגען אינמיטן גאס?
פארנעמט אייך פונדאנען, קליינע שיידים!

(די כעוורע שפרינגען אום מיט א געשריי:)

— צייטונגען! צייטונגען!

— א מאניפעסט! קאנסטיטוציע!

— דער קייסער האָט געגעבן א מאניפעסט!

(זיי צעלויפן זיך אינ די ווינקלען, סארהאטען זיך אפ א רעגע, און
מיטאמאל שיסט מען אויס:)

Царь испугался,
Издав манифест —
Мертвым свободу,
Живых под арест!

(דער גארדאוווי לאָזט זיך נאָך זיי מיט דער שווערד.)

(עס באווייזט זיך אן אפי שניקלעפער. ער גייט צופאמעלעך צו
דער בודקע, שטעלט אוועק אפ דער ערד דעם עמער קליי. שלעפט ארויס
טונעם פארטעך א מאניפעסט. שמירט מיט דער בארשט און קלעפט.)

קלעפער: אז אָכ און וויי! אז אָכ און וויי!

איך גיי און גיי, און כ'גיי און גיי!

איך גיי אינ היצ

און גיי אינ פרעסט.

וואָס קלעפ איך איצט? —

א מאניפעסט!

איך קלעפ און קלעפ

און כאפ די קלעפ.

איך גיי און גיי,

אז אָכ און וויי.

(ער פארויכערט א ציגאר, קלייבט זיך אוועקגיין עס קומט אָן דער
גארדאוווי און קוקט זיך איינ אינ מאניפעסט.)

גארדאוווי: היי, דו, שמאראווידלע!

קלעפער: וואָס איז?

גארדאוווי: וואָס האָסטו עס דאָ אָנגעקלעפט?

קלעפער: איך ווייס?.. עפעס א מאניפעסט.

גארדאוווי: עפעס א מאניפעסט! „Стать смирно!“

(און נעמענדיק „פאָד קאָזיראַק“, מערדעט ער פֿייערלעך.) Руки по швам!

מאניפעסט פון זיינ מאיעסטעט, דעם קייסער ניקאָליי.

И прочая, и прочая, сукин сын! מיטן קאָפּ אראָפּ?

קלעפער: וואָס מיטן קאָפּ אראָפּ?

גאָרדאָווי: דער אַדלער איז דאָך מיטן קאָפּ אראָפּ! האָסט
אויגן צי ניינ?
קלעפער: מיטן קאָפּ אראָפּ? אפילע מיטן קאָפּ אין דר'ערד!
גאָרדאָווי: איבערקלעפן, אי ניקאק! א מאניפעסט איז
דיר עפעס אן אפישע פונ צירק?
קלעפער: איבערקלעפן איז איבערקלעפן!

(ער קלעפט אָן א ניעמ מאניפעסט. עס קומען צו ארבעטער, צווישן
זיי זאנוול.)

איינער (זייענט): מי, ניקאלי ווטארי...
זאנוול: נו, דאָס וויסט מען. לאָדורכ דעם מישעביירעכ!
דעם איקער דערלאנג!
לייענער: דאָוואט נאסעלעניו ניעזיבלעמיע אָסנאָווי...
זאנוול: וואָס מיינט עס אפּ פראָסט יידיש?
שטימען: די טייטש, די טייטש דערלאנג!
לייענער: איר ווילט די טייטש? מעכעטיסע. דאָוואט —
שענקען. נאסעלעניו — דעם אוילעם. ניעזיבלעמיע... המ... ניע-
זיבלעמיע... (בלייבט שטיין אין פארלעגנהייט.)
זאנוול: נו, א זיבלע אהער, א זיבלע אהינ — האק וויי-
טער!

לייענער: ס'איז טאקע עפעס טארגעמלאָשן.
שטימען פונ ארבעטער: ניקאליקעס גוטהארציקייט!
שווינדל! נארערי!
אן ארבעטער: אויב דער קייסער לייגט די כסימע, איז
עס עפעס ניט גלאט!
א צווייטער ארבעטער: מיינט ניט, דער מאניפעסט איז
א סימען, אז דער קייסער כאפט א ציטער. און דאָס איז גוט.
דאָס קאָנ מען זאָגן, אז מיר האָבן אימ טאקע א קוועטש געטאָגן.
אַבער, כאוויירימ, דאָס איז נאָך ווייניק.
א דריטער: אָ, ערשט איצטער דארפ זיך עס אָנהייבן. בא
אונדו איז דאָרפ צינדט מען שוין. דער פאַרעצ איז אנטלאָפן אין
די הוילע מאטקעס. זאָלן זיך נאָר אונדזערע אומקערן פונ יאפאָניע!..

10

אן ארבעטער: כאוויירימ! וואָס איז דאָ לאנג צו ריידן?
מיר דארפן ניט פארגעסן, אז נאָר מיט אונדזער קויעכ, מיטן
קויעכ פונ אונדזער אָרגאניזאציע, דערמיט, וואָס מיר האָבן זיך
געהאלטן איינס, און דערפאר, וואָס אונדזערע כאוויירימ האָבן
זיך העלדיש געשלאָגן אפּ די באריקאדעס...

שטימען: ריכטיק!

דער ארבעטער: ... האָבן מיר ארויסגעריסן באמ צאריזם
א מאניפעסט — א פאפירל, וואָס אנערקענט אונדזער פרייהייט.
אַבער מיר דארפן ארויסרייסן די פרייהייט טאקע אפאנעמעסן.

שטימען: ריכטיק!

דער ארבעטער: דער קאמפ פונעם פראָלעטאריאט שטעלט
זיך ניט אָפּ דורכן מאניפעסט. מיר דארפן נאָך מערער פארשטארקן
אונדזער אייניקייט, מיר דארפן אריבערציען אפּ אונדזער זייט די
סאָלדאטן, די פויערימ. און דעמלט וועט די רעוואָלוציע אָפּמעקן
פונ דער ערד דעם בלוטיקן קייסער, און דער סאָציאליזם וועט
זיגן אפּ דער גאנצער וועלט!

זאנוול: איז וואָס-זשע, ארבעטער, וועט זיין דער טאכלעס
דערפונ?

איינער: זאנוול מיטן טאכלעס! האָסט דאָך געהערט — וואָס-
זשע נאָך פאר א טאכלעס ווילסטו?

זאנוול: איך מיינ טאקע, מע זאָל האָבן פארנאָסע, מע זאָל
לעבן, ווי מענטשן, און ניט יעדער הונט זאָל דיר קריכן אפּן קאָפּ.
דער ארבעטער: אָט דאָס מיינט מען טאקע!

גאָרדאָווי: וואָס איז דאָס פאר א סאָבראניע אינמיטן
דער גאס? ראזוידים!

(די ארבעטער גייען זיך פאנאדער.)

זאנוול: פאני גאָרדאָווי... סטייטש: מאניפעסט? סוואָ-
באָדע?

גאָרדאָווי: מאניפעסט! דאָס איז... דאָס איז ניט פונ-
דינעטוועגן! ראזוידים!

זאנוול: אָט האָט איר אייך דעם עמעסן טאכלעס!

(אפן לינקן שפילמלאצ באווייזט זיך גימפעליעוויטש, זיין זון
איסאק, דער ראָו, דער דייען, דער שאַמעס. קענטיק, אז מע
גייט פון אן אסיפע. דער גארדאוווי גיט אָפּ טשעסט.)

גאַרדאָווי: גאַספּאָדינו גימפעליעוויטשו ודראוויא וועללאים!
דער סינאק צו גאסט? ס'פריעזדאָמ!

(גימפעליעוויטש וריקט דעם גארדאוווי די האנט, לאָזט אים איבער א
מאטביע.)

דער ראָו: איי, א מאניפעסט! איי, א מאניפעסט! איר
הערט, פאניע גימפעליעוויטש, אייער זון (ווייזט אפ איסאק), ווען ער
זאָל הייסן מוישע — וואָלט מען אפ אים געקאָנט זאָגן: מימוישע
וועאד מוישע לוי קאָמ קעמוישע! הייסט ער דאָ אַבער איסאק,
וואָס דאָס מיינט ייצאָק — יאָצאָק — ס'איז ארויסגעגאנגען א
געזעצ — דער מאניפעסט, מיינ אייכ...

דער דייען: וואָס איז דאָ לאנג צו בריינגען. אייער זון האָט
געהאלטן א דראָשע, א רעטש מיינ אייכ, דארפ מען קיין באל-
דארשן ניט. ווא-ווא-הווא!

גימפעליעוויטש: וואָס דען מיינט איר? מעדאלן גיט
מען אומזיסט? קארג געלט האָט מיר אָפגעקאָסט דאָס לערנען
זיינס!

דייען: קאפטער וואָפּעראַכ — גאָלד מיט ברייאַנטן.
איסאק: דער מאניפעסט, גאַספּאָדא, אָ, דאָס איז א גרויסע
זאכ. סוואָבאָדא סלאָווא... סאַבראני! אידעאלן! ציוויליזאציע!
זאגראניצא!

דייען: דער מעדעכ יאַרעמ-הוידוי — א קלייניקייט! היינט —
וויטע! טרעפאָו! מיניסטערשע קעפ!

ראָו: מע דארפ מאכט א בראַכע — אויסע מיסע בריישיס!
זינט די וועלט שטייט! ס'איז דאָכ לעהאוודל בארג סיני — דער
מאניפעסט, מיינ אייכ! ווען מע זאָל נאָר קאָנען סמערען די זא-
באסטאָוושטשיקעס, איז דאָכ די וועהויסער! וואָס דארפ מען גאָכ!
מיר, פאניע גימפעליעוויטש, מעגן זיין צופרידן!

גימפעליעוויטש: מע לאָזט דען זיין צופרידן? זאבאס-
טאָווקעס? מיט מאפייכעס! מע וויל דאָכ איבערקערן א וועלט!

דאָוידל גארבער וויל ווערן באלעבאָס בא מיר אינ זאוואָד!
(קלאפט מיטן שטעקן.) דאָוידל גארבער!

דער שאַמעס: דאָויד גארבער? אוראָמ-הערשט זון?
אוראָמ-הערש איז, דאכט זיך, א לייטישער ייד, א שטילער, גייט
דאוונען...

גימפעליעוויטש: א שטילער ייד! איר האָט שוין גע-
זען אן ארבעטער — א שטילן ייד? ס'איז דאָכ איינ זיי אלעמען
א דיבעק אריין. זיי מיינען, אז דער מאניפעסט איז פון זייערע-
וועגן, און אויס קייסער, און אויס באלעבאָס, מיט נאבאווקעס,
מיט זאבאסטאָווקעס. און קיין ארבעט ארבעט מען ניט, און קיין
דירע-געלט צאָלט מען ניט. אוראָמ-הערש איז, א שטילער ייד.
ער צאָלט דאָכ מיר ניט קיין דירע-געלט! אייכ האָב ערשט היינט
געהייסן, אז מע זאָל דעם שטילן יידן מיטן פיינעם זון זיינעם,
וואָס בונטעוועט מיר דעם נאָרד, ארויסווארפן פון דער דירע
אפ צוויי שפענדלעכ. בא מיר גייען ניט אָן די דאָזיקע שטיק.

(עס לויפט אָן די יינגלעך מיט די צייטונגען דערזען די קלייקוי-
רעש, צעווינגען זיי זיך:)

ציגן עסן קלייען,
שאַקלט זיך דער דייען,
טרייסלט זיך דער שויכעט,
און דער רעבע אויכעט,
און דער שאַמעס לויפט זיי נאָכ
מיטן טיכל — פאָכ! פאָכ!

דער שאַמעס (טרייבט זיי מיטן טיכל): אוועקט, ווייסע-כעוו-
רעניקעס! טפו צו אייערע קעפ!
גימפעליעוויטש: באַסיאקעס!

(אלע אָפּ.)

(פון הינטערן פאָרהאנג דערהערן זיך קוידעס:)

— נאט אייכ א מאניפעסט! און אָט האָט איר אייכ א קאָג-
סטיטוציע!

עס עפנט זיך דער פארהאנג. די בינע שטעלט מיט זיך פאר א גאס
איז א פארשטאט. איז דער טיפ א טויער מיט אן אושריפט:

КОЖЕВЕННЫЙ ЗАВОД

A. ГИМПЕЛЕВИЧ и СЫН.

באנאנד מיטן טויער א פאסאר פון א צווייטשטאקיק הויז. אויבן וויינט
גימפעליעוויטש. איז קעלער — די ארבעטער-מישפאכע גארבער.
ביים דער פארהאנג עפנט זיך, פלעגט פון אונטערשטן פענצטער איז
גאס ארויס פארשידענע שטוב-זאכן. דאס ווארפט גימפעליעוויטשעס
הויז-פארוואלטער ארויס גארבערן פון דער דירע. דער גארדא ווי
שטייט און קוקט צו. עס זאמלען זיך שכינים.

הויז-פארוואלטער: שלעפט גיכער די שמאטעס, זאבא-
סטאוושטיקעס! רעוואליוציעס האט זיך זיי פארגלוסט! קאנסטי-
טוציעס!

בריינע: גאולאנימ! בלוט-צאפערס! טשעפעט ניט די זאכן!
(צום אוילעם) וואס שטייט איר? וואס שווייגט איר? גימפעליעוויטש
מאכט דאך אפ מיר א פאגראם!
דער הויז-פארוואלטער: איר קאנט מיך נאך רופן
צום ראוו.

(ער שלעפט ארויס א טיש. כאנע מיט א קינד אפ די הענט דאזט ניט.
לאזער — א קינד פון א יאך פינט — וויינט.)

כאנע: מערדער! א וויסטער סאפ וועט אפ אייך קומען.
בריינע (ברעכט די הענט): יידן, וואס שווייגט איר! דער רע-
צייעכ מאכט דאך פון אונדז טיל-טעל!
דער גארדא ווי: שטילער א ביסל! שטערט ניט די אר-
דענונג! (צום אוילעם) צעגייט אייך, צעגייט אייך!

א ייד: וואס קומט דא פאר?
זאנוול: וואס פארשטייט איר ניט? דאוויד גארבער פירט
אן מיטן שטריק בא גימפעליעוויטשן איז זאואד, איז ער זיך
נויקעם, גימפעליעוויטש.
בריינע: ווו איז דאוויד? ווו איז אוראם-הערש? יידן,
וואס שווייגט איר?

כאנע: שוויגער, שרייט ניט, מע דארפ ניט שרייען. נאט
אייך דאס קינד. כיל גיין ברענגען דאווידן.

(זי דאזט זיך גיין. דער הויז-פארוואלטער טראגט ארויס נאך עטלעכע שטוב-
זאכן, זענעט אום א שלאס אפ דער טיר. בריינע מיטן קינד אפ די
הענט דאזט זיך אראפ אפ די ארויסגעווארפענע זאכן. לאזערל — נעבן איר.)

בריינע: איך וועל זיך פונדאנען ניט רירן, און זאל מען
טון מיט מיר, וואס מע וויל.

זאנוול (טייטלט מיט איינ פייגער אפן מאניפעסט, מיטן צווייטן אפ
בריינע): דאס האט איר אייך דעם שיינעם טאכלעס. און די בא-
דעפאטימ וועלן אייך שטענדיק בלייבן גערעכט.

(עס באווייזט זיך א גרופע ארבעטער. צווישן זיי אוראם-
הערש — א ייד פון א יאך 50. און זיין זון דאוויד גארבער — א
יונגערמאן פון א יאך עטלעכע און צוואנציק; נעבן דאווידן — כאנע.)

כאנע: אט, זעסט, דאוויד, וואס זיי האבן פון אונדז גע-
מאכט?

אוראם-הערש (מיט פויסטן): באנדיטן, א רועכ איז אייער
טאטן! (צום הויז-פארוואלטער) עפן אופ.
שטימען: אפרייסן דעם שלאס!

— אריינטראגן צוריק איז שטוב אריין!
— ברעכט אימ די ביינער, דעם געלן הונט!
הויז-פארוואלטער: ווארט, ווארט, זאבאסטאוושטי-
קעס! מיר וועלן אייך נאך באווייזן. (ער טראגט זיך אפ.)
גארדא ווי: ראזידים!
אן ארבעטער: פאני גארדא ווי! דו ווייסט דעם וועג צו
אדרי שווארצע יאך? מארש!

(דער גארדא ווי כאפט זיך פארן פיפל, פליפט און אנטלויפט. מע רייסט
אפ דעם שלאס, מע הייבט אן אריינטראגן די זאכן. גימפעליעוויטשעס
קאפ באווייזט זיך איז פענצטער.)

דאוויד: נו, גאספאדין גימפעליעוויטש, איר זייט צופרידן!
קאנסטיטוציע! ברעכט שפיגלען, ווארפן פון די דירעס... באטראכט

אימ, קוקט אימ אָן, דעם שפינ! צעבלאָזן געוואָרן אפּ אונדזער האָרעוואניע, אפּ אונדזער בלוט און פלייש. (ער שפּרינגט ארום אפּ טיש, גימפעליעוויטשעס קאָפּ פארשווינדט.) כאוויירימ! אָט האָט איד אייך א באווייז, וואָס פאר א מאַץ עס האָבן ניקאָלייט צוואַנגגען, די פיינע מאניפעסטן מיט די ווייכע פאפירלעך. ס'איז נישט מער ווי א פראָוואַקאציע. פרייהייט זאָגן זיי צו. אָט האָט איר אייך די שיינע פרייהייטן. סוואַבאָדא סלאָווא — פאר זיי, פאר די בור-זשייענ! סוואַבאָדא סאָבראני — פאר זיי, פאר די בורזשייענ! און אונדזערע כאוויירימ זיצן אין די טורמעס! פארוואָס? ווייל מיר, באַלשעוויקעס, ווילן פארבעסערן דאָס לעבן! ווייל מיר, לענינצעס, ווילן, אז ארבעטער-קינדער זאָלן נישט שטארבן פאר הונגער! כא-וויירימ! לאָזט אייך נישט נארן! לאָמיר זיך אלע, שטעלן אין די רייען און גיין צו דער טורמע מיט א פאָדערונג: לאָזט ארויס אונדזערע כאוויירימ! אראָפּ מיט דער צארישער זעלבסטהערשונג! שטימען: דאָלוי סאמאָדערזשאויע! דא זדראווסטווייעט סאָציאליזם! זאָל לעבן די רעוואָלוציע!

— צו דער טורמע!
— אלע צו דער טורמע!
— באפרייען די ארעסטירטע!

(א מיינלעך שפּרינגט ארום אפּ טיש, צעוויקלט א רויטע פאָג.)

דאָס מיינלעך: אין די רייען, כאוויירימ! די פארטיי רופט אונדז צו אייניקייט. מיר פאָדערן אמניסטע. מיר פאָדערן א גרינ-דונג-פארזאמלונג. נידער מיטן בלוטיקן קייסער!

(מע שטעלט זיך אויס אין די רייען. פאָרויס דאָווייט מיט לאָזערן אפּ די הענט; כאנט מיטן פיצל קינר, דאָס מיינלעך מיט דער פאָג, און מע לאָזט זיך גיין מיט א געזאנג.)

מיר ווערן געהאסט און געטריבן,
מיר ווערן געפלאָגט און פארפאָלגט —
און אלע נאָר דערפאר, ווייל מיר ליבן
דאָס אַרעמע שמאכטנדע פאָלק.

מיר ווערן דערשאָסן, געהאנגען,
מע רויבט אונדזער לעבן און רעכט,
דערפאר ווייל מיר עמעס פארלאנגען
און פרייהייט פאר אַרעמע קנעכט!

נאָר קיינמאָל וועט אונדז נישט דערשרעקן
געפענקעניש און טיראניי;
מיר מוזן די מענטשהייט דערוועקן
און מאכן זי גליקלעך און פריי.

שמידט אונדז אין אייזערנע קייטן,
ווי בלוטיקע כייסעס, אונדז רייסט.
איר וועט אונדזער קערפער נאָר טייטן,
נאָר נישט אונדזער הייליקן גייסט!

X
(אפּ דער בינע בלייבט בלויז די אלטע בריינע, זי זיצט אפּ די פאר-בלייבענע ארויסגעוואָרפענע בעבעכעס.)

פונ הינטער דער בינע הערן זיך רעוואָלוציאָנערע מאַטיוון. עס מישן זיך די „ווארשאוויאנקע“ מיט דער מארסעליעזע. עס קלינגען רעוואָלוציאָנערע אויסרופן: דאָלוי סאמאָדערזשאויע! זאָל לעבן די פרייהייט! דער טומל וואקסט אָן. פלוצעם ווערן די רעוואָלוציאָנערע לידער איבערגעריסן פונ א באסאָווער שיקערער שטימע: באָזשע צאריא כראני!

— דאָלוי!
— הורא!
— ביי יעוואָ!

(עס הערן זיך שטערנייען, קלאנגען פונ צעבראָכענע קוויבן, טלאָען פונ פערד. פונ פארשיידענע זייטן לויפן אָן דערשראָקענע מענטשן.)

שטימען: קאָזאקן!

— די קאָזאקן זיינען באפאלן די דעמאָנסטראציע!
— מע ברעכט שויבן!
— מע ראבעוועט!
— א פאָגראַם!

(עס לויפט דורך ארבעטער.)

— זיכ ניט אונטערגעבן!

— געווער! ווער האָט געווער?

— Вихри враждебные веют над нами...

(עס באווייזט זיך דאָווייט מיט א גרופע ארבעטער. אייניקע האלטן רעוואָלוערן אין די הענט.)

דאָווייט: כאוויירימ! שטייט! לויפט ניט!

כאנע: שוויגער! נעמט גיכער צו די קינדער! גייט פונדא-נעג אוועק!

בריינע: וויי איז מיר! וואָס איז געשען?

(זי לויפט אוועק מיט די קינדער.)

דאָווייט: קיינ איינ טראָט ניט צוריק!

כאנע: מוט, כאוויירימ! דרייסטער!

שטימענ: באריקאדן!

די ארבעטער הויפטנען אָן די ארויסגעוואָרפענע שטוב-זאכע, דעם טיש, די בענקלעך; זיי קערן איבער די אפישנ-בורקע.

זאנוול: אָט דאָ הייבט זיך אָן טאכלעס!

אוראָמ-הערש: זאנוול, וואָס שטייטו? דערלאנג דעם קאמטערנ!

זאנוול: דעם קאמטערנ? מיילע... אז גאָט האָט געשענקט דאָס ביסל קויעכ... (ער רייסט ארויס דעם קאמטערנ און ווארפט אים ארום אפ דער באריקאדע.)

(ס'דער גאס שיסט די פאָליציי. זי שטורעמט די באריקאדע. די אר-בעטער לאָזן זיך צום טויער. זיי אנטקעגן באווייזט זיך אן אַפטייל גאָרדאָווייטע מיט ביקסנ.)

— Стой! Разойдись! Стрелять будем!

אוראָמ-הערש (טוט זיך א ריט פאָרויס מיט א דריק אינ די הענט): כאוויירימ! וואָס קוקט איר אפ זיי! ברעכט זיי די ביינער!

(א גאָרדאָווייט שיסט ארויס, אוראָמ-הערש פאלט.)

אוראָמ-הערש: דאָווייט!

(די ארבעטער לויפט צו צו אים. דאָווייט בייגט זיך אָן צו אים.)

דאָווייט: טאטע! וואָס איז? ביסט פארווונדעט?

אוראָמ-הערש: אוי, זיי האָבן מיך דערהארגעט. גימ-פעליעוויטש האָט מיך דערהארגעט... דאָווייט! זאָלסט עס ניט פארגעסן... כאוויירימ! איר זאָלט זיי... (שטארבט.)

זאנוול: איי, אוראָמ-הערש, אוראָמ-הערש! (ער הייבט אים זיין קאפ צו זיך אפ די קני.) טויט! מערדער... א מאפאָלע אפ אייכ... (ער ווישט ארויס א טרער.) א טאכלעס...

(די גאָרדאָווייטע גרייפן אָן אלע ארבעטער פארשווירנ. אפ דער בינע בלייבט דער טויטער אוראָמ-הערש. נעבן אים זאנוול.)

פונ טויער קומען ארויס די גימפעליעוויטשעס מיט די קלייד-קוירעש.)

דער ראָוו: א מעס, ראכמאָנע ל'צ'אָנ.

דער דיינע: ווער איז דאָס?

דער שאמעס (בייגט זיך צו): אוראָמ-הערש.

איסאק גימפעליעוויטש (בייגט זיך צו, הערט זיך צו צום הארצן): טויט.

אלע פיר: באָרוך דיינע עמעס!

דער ראָוו: יידן קריכן דיר נאָר אינ פניער אריין...

דער דיינע: א ייד, אפילע או ער זינדיקט, איז ער אלץ א ייד.

גימפעליעוויטש: אזויווי מע בעט זיך, אזוי שלאָפט מען. זאנוול: נו, פאני גימפעליעוויטש, איר האָט זיך דערקוויקט דאָס הארץ? א טאכלעס געמאכט פון א מענטש. זעט: אָט האָט אָפ-געלעבט א מענטש זיין ביסל יאָרן, געבידעוועט. (ווישט אים א טרער.) קינדווייז אויסגעריסן געוואָרן. יינגלווייז אויסגעריסן געוואָרן. בא גימפעליעוויטש געארבעט און אויסגעריסן געוואָרן. (שרייט פלוצעם אויס:) בורזשי פאסקודנער, א רועק אינ דיינ טאטן אריין! בעט בא אוראָמ-הערש מעכילע! דו האָסט אים דערהארגעט! גימפעליעוויטש: שווייג, דו אזעס-מעכוצעס-פאָנעם!

דער ראָוו: האדוישעם נאָסן וועהאדוישעם לאַקאכ. (בייגט זיך
אָן צו אוראָמ-הערש) אוראָמ-הערש! עס רעדט צו דיר דער ראָוו
דעפוי. זאָלסט וויסן, אז דו ביסט געשטאַרבן. זאָלסט האָבן א
ליכטיקן גאנידן. זאָלסט זיך דאָרט מיטן פאר דיין זון, פאר דיין
דאָוידן, באאוויןאָסינו האָראבימ, — ער זאָל ארום אפן גלייכ
וועג, ער זאָל מוירע האָבן פארן מאלכעס, ווי מ'האָט מוירע פאר
גאָט קעוועיאָל. כאונ, מאכ א מאָלע!

דער שאמעס (קלינגט מיט דער פושקע): צדאָקע טאצל מי-
מאָוועס.

(דער כאונ הייבט אָן די מאָלע, אָבער דאָ קומט צו לויפן כאנע אונ
שריט היסטעריש אויס):

כאנע: אוועקט, מערדער! איך דערלויב אייך ניט!

(גימפעליעוויש מיט די קלייקידעש טרעטן אָפ. עס הערן זיך קלאנ-
גען פונעם טרויער-מארש:

— Вы жертвою пали
В борьбе роковой...

עס באווייזט זיך דער קלעפער. ער דערזעט די איבערגעקערטע
בורקע. ער טוט זי א טאָרע מיטן פוס.)

קלעפער: דאכט זיך, צוויי מאָל אָנגעקלעפט דעם מאני-
פעסט, אונ... דער אָדלער איז אלץ מיטן קאָפּ אראָפּ...

(ער דערזעט אוראָמ-הערש אונ בלייבט טרויעריק שטיין איבער אים.)
(דער טרויער-מארש ווערט פאָרגעזעצט.)

פאָרהאנג

אינטערמעדיע

דער פראָזשעקטאָר באַלויכט איין ווינקל פונ דער בינע. דאָרט זיצט
כאנע מיטן קינד אפ די הענט.

(זי זינגט:)

שלאָפּ, מיין קינד, פארמאכ די אויגן,
שלאָפּ, מיין זיסע פרייד.
הענט געשמידט אונ קאָפּ געבויגן,
קיינ סיביר מע גייט.

ס'גייט ארבעטער פארמאטערט,
הערט מען שווערע טריט.
צווישן זיי גייט אויך דיין טאטע,
הענט אונ פיס געשמידט.

אפ דעם וועג עס שטייען טליעס,
אונ דער וועג איז פליין.
שלאָפּ, מיין קינד, שליס צו די ווינעס,
שלאָפּ, מיין ליבער, איין.

(עס גייט פארביי איין הינטערגרונט א שערענגע קאטאָרושניקעס, צווישן
זיי דאָויד. עס פירט זיי א קאָנוויי.)

ווען כאנע הערט אים זינגען, דעהערט זיך די ליד פונ די קאטאָר-
ושניקעס:)

פארפליינקט איין קנעכטשאפט איין שווערער,
מיט רום ביסט איין קייווער אראָפּ;
איין קאמפ פארן פאָלק, פאר זיין ערע
געלייגט האָסטו ערלעכ דיין קאָפּ.

ניט לאנג האָסט געקעמפט פאר דער פרייהייט,
פארנ טייערנ היימלאנד געשמאכט.
און מיר, דייןע פריינט, די געטרייע
צו קוורע דיכ האָבנ געבראכט.

נאָר קלאָר איז פאר אונדז, מיר געדענקענ,
אז גיכ וועט פונ אונדזער געבייט
ארויסגיין א מאָנער א שטרענגער,
און ער וועט פאר אונדז שוין באשטיין.

סאָם פונ ערשטנ אקט

צווייטער אקט

דאָס ערשטע בילד

1915 י.

פארנ פארהאנג.

אינ א ווינקל, אונטערנ לאמטערנ, שטייט א בעטער — א מילכקאמע
אינוואליר — און זינגט :

אז דאָס פערצנטע יאָר איז געקומענ,
וויי, אוי, וויי, —
אז דאָס פערצנטע יאָר איז געקומענ,
האָט מענ מיכ פאר א סאָלדאט צוגענומענ,
וויי, אוי, וויי.

אפ די גרינע פעלדער, וועלדער,
וויי, אוי, וויי, —
אפ די גרינע פעלדער, וועלדער,
ליגט פארלייגט דאָס פעלד מיט זעלנער,
וויי, אוי, וויי.

דאָרט ליגט א זעלנער אָנ א צורע,
וויי, אוי, וויי, —
דאָרט ליגט א זעלנער אָנ א צורע,
אָנ א קאסטנ און אָנ א קוורע,
וויי, אוי, וויי.

טוט א פויגל אַנצופלענ,
וויי, אוי, וויי,
טוט א פויגל אַנצופלענ
און שטעלט זיך אפן זעלנער אַפצורענ,
וויי, אוי, וויי.

שווארצער פויגל, גוטער-ברידער
וויי, אוי, וויי,
שווארצער פויגל, גוטער-ברידער
גיב מיר הענט און גיב מיר גלידער,
וויי, אוי, וויי.

שענקט א נעדאָווע א בלינדן. שענקט א נעדאָווע א גע-
וועזענעם סאַלדאט, די אויגן געלאָזט אונטער פערעמישל. שענקט,
שענקט.

(עס גייען פארביי הינקערדיקע, פארקריפלטע מילכאמע-אינוואלירט מיט
מערלאנד אט די הערצער.)

(פון הינטערן פארהאנג הערן זיך געשרייען פון די צייטונגס-פארקויפער:)

— צייטונגען! צייטונגען!
— לעצטע ניס!

(זיי באווייזן זיך אס דער בינע.)

— הונדערט דייטשן טויט! טויזנט געפאנגען!
— מאַביליאַציע! א נייע מאַביליאַציע!
דער בעטלער: שענקט א נעדאָווע א בלינדן, א קאַרבן
פון דער מילכאמע!
צייטונגס-פארקויפער: מאַביליאַציע פון די רויטע
בילעטן!

— הונדערט דייטשן טויט!

(צווישן זיך)

— וויפל האַסטו נאָך?
— ניין און ניינציק.

— ניין און ניינציק דייטשן טויט!
— וועגן די דייטשן שרייבט מען. און פארוואָס שרייבט מען
ניט וועגן אוריעל קאָוועל און וועגן יאנקעלע באַנדער? זייערע
ווייבער האָבן שוין באקומען פאקעטן.
— וואָס פאר א פאקעטן?
— מיט פעטשאטן!
— וואָס פאר א פעטשאטן?
— פונעם שטאב. אוריעל דערהארגעט געוואָרן. יאנקעלע אויך.
א, פון אונדזער געסל אליין וויפל מע האָט שוין אוועקגעהארגעט!
— מע זאָגט, אז בא די דייטשן איז דאָ א פושקע, וואָס שיסט
עפּשער אפּ הונדערט טויזנט ווערסט.
— הונדערט טויזנט ווערסט... לאַמיך דיך א צי טון באמ
אויער. (ער ציט אימ.)
— אפטשו! אפּ אן עמעס גענאָסן. אז די פושקע טוט א שאַס,
קאָן זי איבערקערן די גאנצענע וועלט!
— כ־כ! פארוואָס-זשע קערן זיי זי ניט איבער?
— כאַכעם! אז זיי וועלן איבערקערן די וועלט, וועלן זיי זיך
דאָך אליין אויך איבערקערן, האָבן זיי מוירע.
— איך ווייס, פאר וועמען זיי האָבן מוירע!
— פאר וועמען?
— זיי האָבן מוירע פאר מאַשיעכע!
— וואָס הייסט פאר מאַשיעכע?
— דעם דייטשן יינגל — קאָפּל קאבאק — האָט מיר געזאָגט, אז
דער טאטע זינער האָט אויסגעלייענט אין די ספּאָרימ, אז לויטן
כעזשבן איז פונקט היינטיקס יאָר דארף קומען צו פאָרן מאַשיעכע.
— מאַשיעכע... מיינע שייך מיט דיינע שייך אפּן ווייסן פערד.
קאָפּל קאבאק מיט דער געשוואַלענער באק פונעם צימעס קאבאק —
מיט זיינע מייסעס. אָט וועל איך דיר זאָגן, ווער עס וועט קו-
מען: (אין אויער אריין) א רעוואָלוציע!
— פונדאנען ווייסטו?
— איך ווייס שוין פונדאנען איך ווייס... נאָר די רעוואָלוציע-
ציע וועט אינגיכען קומען.

— וואָס הייסט א רעוואָליוציע?

— א רעוואָליוציע הייסט, אז מע וועט נעמען דעם קייסער מיט אלע בורזשיען און מע וועט זיי אלע אריינלייגן אין איין גרוב און מע וועט זיי פארשיטן, און שוין.

— גימפעליעוויטשן אויך?

— גימפעליעוויטשן דעם ערשטן! ער איז דאָך דער עמע-סער בורזשוי!

(אלע דריי זינגען:)

אז די ארבעטער בא גימפעליעוויטשן האָבן געמאכט א שטריק, איז געפאלן אפ אים א גרויסער צאָרן:

— אז די ארבעטער ווארפן אוועק דאָס געצייג, איז דאָך אז וויי צו מיינע יאָרן.

איז ער געלאָפן צום פאָליצייסטער, אוי:

— גיב מיר גיכער א פאָלק מיט סאָרדאטן! דו זעסט דאָך, איך ברענ, ווי א דאכ פון שטרוי, ס'קאָן דאָך אונדז אלעמען, כאָלילע, פארשאטן!

אז אווראָמ-הערש דער גארבער איז צום טויער צו, איז דער איינערנער טויער געשטאנען אָפן.

האָט גימפעליעוויטש א געשריי געטאָן: — סטרעליאטיע, נו! האָט א הייסע קויל אווראָמ-הערשן געטראָפן.

אז אווראָמ-הערש איז געלעגן אין גאס צעשפרייט און איבערגעדעקט דאָס פאָנעם מיט שווארצן, האָבן זיך די בורזשיען שטארק געפרייט און האָבן זיך געקווקט און געשמאָלצן אין הארצן.

דאָס בלוט אונדווערס גיסט זיך נאָך און נאָך, דאָס פארגאָסענע בלוט ווערט הייסער און הייסער. אפ אלע בורזשיען וועט קומען א בראָך, און א סאָם צו דעם בלוטיקן קייסער.

(עס באווייזט זיך דער גאָרדאָווי, דערהערט דאָס לידל און מאכט א גוואלד.)

גאָרדאָווי: וואָס איז דאָס פאר א זינגעניש אינמיטן גאס! ראזוידים! (דאָזט זיך צו זיי מיט דער שווערר. די כעווער צעלויטן זיך, שטעלן זיך אין א ווינקעלע און שווען אויס מיט א ליר.)

אוי, אוי, גאָרדאָווי,
געלע וואָנצעס, פוילע שטרוי.
מיטן שפייער —
ברענ איך פייער!
מיט דער שווערר —
לייג איך דר'ערד!
מיט די שטיוול —
לייג איך גריבל!
לייג, לייג איך אַקאָפּ,
אַן א פוס און אַן א קאָפּ!

(דער גאָרדאָווי פייפט. זיי פארשווינדן. ער נאָך זיי. עס באווייזט זיך דער קלעפער. ער טראָגט די באפעלן וועגן דער מאָביליזאציע, ער גייט צו צו דער אמיש-בורקע, שלעפט ארויס א באפעל, שמירט אָן און קלעפט.)

קלעפער: אז אַך און וויי, אז אַך און וויי,
איך גיי און גיי, און גיי און גיי.
א נייץ פראציע:
מאָביליזאציע!
רויטע פילעטן, ווייסע פילעטן,
איינער דעם צווייטן די קעפ וועלן פלעטן.

(ארום דעם באפעל קלייבט זיך אן אוילעם. מע לייקנט און מע קאָ-מענטירט.)

שטימען: וואָס, שוין עפשער ווידעראמאָל נייס?
— יעשעס מיט נעכאָמעס, מאָביליזאציע.
— נאָך מאָביליזאציע? וועמען רופט מען?

— מע רופט וויסע בילעטן, רויטע בילעטן, בלאָווע בילעטן.

א פרוי: אי טשעוואָ עטאָ באבי מאָלטשאט...

א יידענע: אכ'בעטאכ, אונ אריבער די פופציק רופט מען אויכ?

איינער: וואָס'ידענע, באבע ביילע? אייער בינעם-בער איז

דאָכ שוין קיין איינאָרע אריבער די זיבעציק?

די יידענע: ציילן ציילט מען, מינע סאָ. ימ, די ציין איז מויל. איכ זאָל האָבן אזויפיל גליקלעכע יאָר, וויפיל עס פעלט נאָכ מיין בינעם-בערן צו די אכציק!

איינער: איר שפילט זיכ אַיט בינעם-בערן! ער קאָן נאָכ פארשטעקן מעסושעלעכען אינ גארטל. נישקאָשע, באבע ביילע, גייט, זייט מויכל, אהיימ, שליסט אופ דעם גרינעם קאסטן אייערן אונ שלעפט, זייט מויכל, ארויס אייער בינעם-בערן ניקאָלייטעווער שינעל מיט די מעדאלן, מיט דער פארוואווערטער שווערד, — ס'וועט אים צונוצקומען. דער קייסער דארף האָבן סאָלדאטן!

די יידענע: גייט שוין, גייט, לייצימ! געפונען מיט ווע- מען צו טרייבן קאטאָוועס.

א צווייטער: א שיינער קאטאָוועס, אז ס'שטייט דער מא- לעכאמאָוועס. די זיין האָט מען שוין יאקאָש פריסטרויעט. די טאטעס האָט מען שוין אינ א גוטער שאָ אויכ אופגערופן מאפ- טער. ווער-זשע קאָן זיכ נאָכ גיין שלאָנג פאר ניקאָלקענ? די זיידעס מיט די עלטער-זיידעס. וואָס האָט איר וואָס צו קלערן? א פיינער טאכלעס!

(עס באווייזט זיכ זאנוו'ל אינ סאָלדאטסקע קליידער.)

איינער: אָט גייט ער טאקע אפן עמעס! זאנוו'ל! מ'האָט

דאָ אַקאָרשט פונ דיר גערעדט!

זאנוו'ל: וואָס-זשע, לעמאָשל, האָט מען פונ מיר גערעדט?

איינער: וועגן טאכלעס... די זיין זינענ שוין, דאנקען גאָט, לאנג אפ פאָזיציע. אונ איצט האָט מען דיכ אופגערופן.

די יידענע: וויי איז מיר! אזא זאנוו'ל! אזא טייערער זאנוו'ל! אזא ליכטיקער זאנוו'ל!

זאנוו'ל: יידענע! וואָס באוויינט איר מיכ! זעט נאָר, מע באוויינט מיכ שוין! זאנוו'ל איז נאָכ נישט געשטאָרבן! ווארט אויס, מיר וועלן נאָכ מירצעשעם קומען צוריק. מיר וועלן זיכ נאָכ דערשלאָנגן א טאכלעס אויכ. ס'וועט נאָכ זיין אז וויי אונ ווינד צו זיי — צו די דאָזיקע שלענג, וואָס זינגן אונדזער בלוט, א פינצטער יאָר אפ זיי!

גאָרדאָווי: נארדאָ! ראווידיס! אַפרייניקן דעם פלאצ! ביליטער גייט!

(דער אוילעם גייט זיכ פאנאדער.)

(עס באווייזט זיכ א גרופע מאָביליזירטע, עלטערע מענטשן מיט בערד.

נאָכ זיי גייען נאָכ עטלעכע וויי בער.)

יעפרייטאָר: ראז, דווא! ראז, דווא! ליעווי, ליעווי! סטוי! זאפעוואלאָ נאפעריאָד!

(פונ דער גרופע גייט ארויס איינער, מיט א רויטער באָרד אונ הייבט אָן זינגען:)

Солдатушки, ребяташки,
Где же ваши пушки?
Наши пушки
Ушки на макушке —
Вот где наши пушки!

(די מאָביליזירטע זינגען נאָכ אפ אַפקומעניש. די פרויען, וואָס גייען נאָכ, כליפען. אלע גייען פארביי. עס בלייבט נאָר איין פאָרל, וואָס זינגט א געזעגעניש-ליר:)

Козак од'їжжає,
Дівчина плаче,
Візьми мене із собою,
Мій любий козаче...
и т. д.

(עס עפנט זיכ דער פאָרהאנג.)

די בינע — ווי אינ ערשטן אקט.

באמ טויער פונ זאוואָד זיצט די אלטע בר'ינע מיט א קוישל קערלעכ. באמפענצטער פונ דאָויר גארבערס וויינג זיצט כאָנע בא א ניי-מאשינ. זי גייט אונ זינגט פאר זיכ.)

כאנע: זיצ איכ מיר בא דעם געניי...

(צום טויער קלייבט זיך ווייניגער. זיי האבן געבראכט עסן פאר זייערע
אייגענע, וואס ארבעטן בא גימפעליעוויטשן אפן זאוואד.)

א פרוי: שוין, דאכט זיך, לאנג צוועלף אזויגער.
א צווייטע: ווער קוקט בא גימפעליעוויטשן אפן זיגער?
גאט האט אים צוגעשיקט א מילכאמע — ציט ער די קליי פון די
ביינער.

א דריטע: כאנע! וואס שרייבט עפעס דאוויד?
כאנע: איך קוק מיר אויס די אויגן אפ א בריוו.
א פרוי: דער בריוונטרעגער! אט גייט ער דאך, דער שלימאנל.
(כאנע לויפט ארויס.)

(עס באווייזט זיך א בריוונטרעגער, א הינקערדיקער מילכאמע-
אינוואליד.)

בריוונטרעגער: בריוו, בריוו, בריוו
אפ אלערליי אדרייסימ.
עס גריסן אייך טיפ
די לעבעדיקע מייסימ.
בריוו פון כאסאנימ,
פון ברידער און פון מאנען,
פון אקאפעס און שפיטאלן;
און פאר די מארקעס דארפ מען ניט צאלן.
נאך ווער עס וויל באקומען א פסורע א גוטע —
דער זאל זיך מאטריעכ זיין און שענקען א פרוטע.
שטימע: וועללעלע, צו מיר איז דא א בריוו?
— צו מיר?
— צו מיר?

בריוונטרעגער: פריידע טאלעמאטער — ניטא. זעלדע קאל-
טונ — ער שרייבט, ער שרייבט. סיסא גאטדערבארעמדיקער —
אייזערער האט זיך דארט פארליבט אינא דייטשקע, — בערטא
הייסט זי, — די שיינע בערטא, (ער באווייזט דעם פוס.) שוין איינמאל
א בערטא! כיהאב אויך פון איר אן אנדענק.
כאנע: וועללעלע! גענוג כאכמעס! פאראן צו מיר א בריוו?
בריוונטרעגער: כאנע גארבער? יעסט, יעסט!

כאנע: באווייז, גיכער!

(זי גיט אים א מאטבייע. ער גיט איר דעם בריוו און גייט אוועק.)
(כאנע לייענט דעם בריוו פאר זיך.)

בריינע: פון דאוויד? וואס שרייבט ער, כאנע, וואס
שרייבט ער?

כאנע (לייענט): ליבע כאנע! כיהאב שוין לאנג פון דיר קיין
בריוו ניט באקומען, און איך ווייס אויך ניט, צי דו באקומסט
אלע מיינע בריוו. מיר שטייען איצט אפ פאזיציע אונטער קאוועל,
און דו ווייסט דאך, וויאזוי ס'איז אפ פאזיציע. איך די אקאפעס
איז קאלט, שמוציק.

בריינע: איר, וויי איז מיר.

כאנע (לייענט): די לייז טאטשען אונדז. עסן גיט מען איין
מאל אינא מעסלעס, אי דאס שווארצע, ווערעמדיקע לינדזן, וואס
קיינא כאזער וואלט זיי אינא מויל ניט גענומען.

א שטימע: וויי, וויי.

כאנע (לייענט): די סאלדאטן זיינען ניט צופרידן. עס זיינען
געווען פאלן, ווען מ'האט געטריבן אינא אטאקע, נאך די סאל-
דאטן האבן ניט געוואלט ארויסגיין פון די אקאפעס. אלע אפי-
צערן זיינען אנטלאפן.

בריינע: צו אלדי שווארצע יאך!

כאנע (לייענט): אז דער נאטשאלניק דיוויזיע האט זיך דערפון
דערוויסט, איז ער געקומען צו פארן, אבער קיין איין אפיצער האט
ער ניט געטראפן. ער האט באפוילן די רעגע ארויסגיין אינא אטאקע,
נאך אלע ראטעס האבן זיך אפגעזאגט און גענומען שרייען:
עסן! גיב עסן! שיך און קליידער דערלאנג! אז ניט, וועלן מיר
אלע גיין אינא פלען!

בריינע: זייער גערעכט!

כאנע (לייענט): האקלאל, ס'איז געווען צו זינגען און צו
זאגן. מיינ טייערע כאנע! שרייב מיר, וויאזוי לעבסטו, וואס טוען
די קינדער, די מאמע?

א פרוי: אט איז זי די מאמע. אזא יאך אפ גימפעליעוויטשן.
(זי ווייזט אפ בריינע.)

כאנע (דייענט): שרייב מיר אָן גענוי, מיט וואָס ס'האָט זיך געענדיקט די געשיכטע אפּ גימפּעליעוויטשעס זאוואָד. זאָג לאָזערן, אז איך בין זייער צופרידן פון איך, נאָר וואָס איך, אז מע דארף זיך אָפהיטן. היצט זיך טאָר מען נישט. קוש לאָזערן און די מאמע. איך מוז דיר שרייבן א טרויעריקע יעדע: אונדזער פריינט הערשט לאפידעס איז שוין מער נישטאָ.

שטימענ: הערשט? הערשט לאפידעס!

(עס קומט אָן זאנוויל.)

כאנע (דייענט): ער איז געפאלן אפּ מינע אויגן אינאיינעם פון די לעצטע שלאכטן. נאָך איינ נאָענטסטן פריינט אָנגעווארן. בריינע: וועמען האָט מען דערהארגעט? הערשטענ? הערשט ריוועס? מע טאָר דאָך איר גאָר די פסורע נישט אָנזאָגן! זי איז שוין אזוי אויך אויס מענטש, מיט צוויי פיצעלעך, נעבעך, וויי איז מיר.

זאנוויל: א טאכלעס געמאכט פון א מענטשן. נישטאָ מער הערשט, איי, הערשט!

(עס דערהערט זיך א הוראָק.)

פונעם זאוואָד גייען ארויס ארבעטער, צווישן זיי — לאָזערן.)

כאנע: א בריוו, לאָזערן, פון טאטן! לאָזערן: באווייז, מאמע. (ער דייענט פאר זיך.) זאנוויל: וואָס זאָגסטו, לאָזערן? פונדעסטוועגן בורעט דאָרטן אויך, אפאָנעם. דער טאטע דיינער זיצט אויך נישט מיט פארלייגטע הענט.

לאָזערן: עך, אז ס'וועט זיך אָנהייבן! איר זעט אָט די דאָ-זיקע צוויי הענט? אז מיר וועלן זיך עס א נעם טון — איז וואָס פאר א מאַצ וועלן האָבן די גימפּעליעוויטשעס. די גאנצע וועלט וועט זיך א טרייסל טון. וואָס, זאנוויל, הא?

זאנוויל: הענט? וואָס קאָנסטו אופטון מיט די הילע הענט? לאָזערן: ביקסן איז די הענט! מיט א ביקס, זאנוויל! מי-ליאָנען ביקסן — איר פארשטייט, וואָס דאָס הייסט? און נישט

ברידער אפּ ברידער, נאָר אלע צוזאמען אפּ די בורזשויען, אז זיי זאָלן א טרעטשע טון אונטער די הענט!

בריינע: וואָס רעדסטו, לאָזערן! דערמאן מיר כאָטש נישט קיינ ביקסן. דעם זיידן דיינעם האָבן די ביקסן דערהארגעט. דער טאטע דיינער, שוין דאָס צווייטע יאָר שטייט ער מיטן הארצן קעגן די ביקסן, און דו ווילסט שוין אויך א ביקס!

כאנע: א ביקס צו א ביקס איז נישט גלייך, מע דארף נאָר וויסן, וואָזוי זי צו קערעווען.

לאָזערן: אָט-אָט! מאָלאָדיעצ, מאמע! אזוי האָב איך דיך ליב!

זאנוויל: נאָר דו היצסט זיך, לאָזערן, נאָר דו היצסט זיך. דער טאטע דיינער איז טאקע גערעכט. מע דארף זיך נישט היצן. לאָזערן: נישקאשע, זאנוויל, דער טאטע איז אויך נישט קיינ קאלטער מאלעך.

(עס גייט פארביי איסאק גימפּעליעוויטש.)

א פרוי: ווי געפערט אייך עפעס גימפּעליעוויטשעס סינאָק? ווי ער האָט זיך עס אויסגעפאשעט!

א צווייטע פרוי: וואָדען! זיי נעמט דאָך קיינ קויל נישט! די ערשטע פרוי: די מילכקאָמע קאָן געדויערן הונדערט יאָר, און די לייט וועלן יאקאש זיין אינ דר'היים, ליגן אינ ווייכען איבערפערט און עסן ייכעלעך מיט מאנדלען.

די צווייטע פרוי: וואָס-זשע מיינט איר, זיי פארדינען קארג אפּ דער מילכקאָמע? אונדזערע מאנצבלעך לייגן אוועק די קעפּ נאָר צוליב דעם, אז גימפּעליעוויטש זאָל קאָנען אָנשטופן מערער דעם בייטל.

איסאק (צו לאָזערן): זאָגט נאָר, יונגערמאן, איר זייט מיר עפעס קענטלעך!

לאָזערן: איר זייט מיר אויך קענטלעך. מיינ באלעבאָס, דאכט זיך, איסאק גימפּעליעוויטש?

איסאק: און איר ווער זייט?

לאָזערן: אן ארבעטער — אפּ אייער זאוואָד.

איסאק: אייער פאמיליע?
לאזער: גארבער. א קענטלעכע פאמיליע, איא?
איסאק: גארבער? יא, יא. איכ ווייס. איכ האב געקענט
אייער פאטער.

לאזער: אוואדע האט איר אימ געקענט. איר האט אימ דאך
אמאל פארשיקט אפ סיביר, אונ איצט אפן פראנט פאריאגט.
איסאק: איכ? אנטשולדיקט... איר זינט א פרעכער יונג...

(גייט אוועק.)

(עס הערט זיכ א הוראק.)

די ארבעטער גייען אריין אין טויער. מיט זיי לאזער.
עס דעהערט זיכ א געזאנג. דאס גייען די בעזשענצעס. זיי קר
מען פונעם זאל, גייען ארום אפ דער בינע, זינגענדיק.

בעזשענצעס (זינגען): מיר גייען, מיר גייען
אינ ווינט אונ אינ רעגן,
אונ שנייען אונ ווייען
פארדרייען די וועגן.

אוועק זינגען שטעטלעך
אינ העלישן פייער.
מיר שפאנען, ווי בעטלער,
אן דאכ אונ אן שנייער.

פונ הונגער געשוואלן
די קינדער, די פרויען,
אונ ווער וועט באצאלן
פאר שפאט אונ ביזויגען!

שטימען: בעזשענצעס!

— עס גייען די בעזשענצעס!

— בעזשענצעס גייען!

— אוי, סערצע מאיע! קודי איכ האניאט?..

(די בעזשענצעס גייען ארום אפ דער בינע. פארויס — א גרויער געזונט
טער ייד אינ שטיוול.)

זאנוול: מע פראוועט גאלעס, הא? פונוואנען קומען עס
יידן?

דער אלטער: פונ הינטער וואלאטשיסק.
זאנוול: ווייט... וויזשע קומט איר אהערצו, אינ אונדזערע
מעקוימעס?

דער אלטער: אוי, ליבער ייד, איר טראגט, דוכט זיכ, א
קנעפל, אונ איר ווייסט ניט, וואס עס טוט זיכ אפ דער וועלט.
זאנוול: די וועלט איז גרויס... דערציילט, דערציילט, וואס
הערט זיכ בא אייכ.

דער אלטער: וואס זאל איכ אייכ זאגן. הונדערטער יארן
האבן טאטעס אונ זיידעס אפגעלעבט אפ א שטיקל ערד, געפרא-
ציעוועט, געהאָרעוועט, ווער — א שוסטער, ווער — א באַנדער,
ווער — א באלעגאלע, — פונ די גווירימ רעד איכ דאך ניט, איכ
רעד פונ אונדזערע לייט, פראסטאקעס, — ווייסט איר דאך אונ-
דזערע גליקן. אָבער דאך — א שטיקל היים. מ'איז צוגעבונדן דערצו,
מע האט עס ליב. נו, איז געקומען די מילכאָמע, האט מען גע-
נומען שיסן, הארגענען, כאָרעו מאכן. האט מען זיכ גענומען
אויסבאהאלטן, איז מען געזעסן אינ די קעלערס, נאָר די היים
האט מען ניט פארלאָזט. אונ דאָ מיטאמאל קומט אָן א פריקאו:
אינ פיר אונ צוואנציק שאָ ארום זאל דיינ דעכ דאָ מער ניט זיין.
אונ פארנעמט זיכ פונדאנען מיט די ווייבער אונ מיט די קינדער
אונ מיט די בעבעכעס. האקלאָ, וואס זאל איכ אייכ זאגן: פרעגט
גאָר ניט.

זאנוול: א שיינער טאכלעס.

(די פרויען באדויערן די בעזשענצעס, אייניקע טראגן ארויס עסן, וועט,
א העמדלע, א שיכל.)

עס באווייזט זיכ דער ראָוו, דער דיינע אונ דער שאמעס.)

דער ראָוו: שאַלעמ-אלייכעם, יידן! נאכמו, נאכמו, מי!
דורכ אונדזערע גרויסע זינד, וואס מיר האבן געזינדיקט רג

קאוואיאכל, — קיין צדאקע ניט געגעבן, טרייפע געגעסן, — האָט
דער אייבערשטער באשטראָפֿט זיין פאָלק ראכמאַנע-ליצלאָן. אָבער
יידן זינען בניי ראכמאַנים, באלעבאטימ טיילן צדאָקע...
כאנע: ראָוו! די יידן זינען הונגעריק און אויסגעמאטערט.
מיט קיין דראָשעס וועט איר זיי ניט זאט מאכן.
דער דייען: שא, כצופע! מע וועט געבן עסן! מע ווייסט
אָן דיר.

דער שאמעס: אלע בעזשענצעס קומט נאָך מיר אינ בעס-
מערדעש אריין, דאָרטן וועט מען געבן.

(די קליידעש גייען אוועק. די בעזשענצעס נאָך זיי, זינגענדיק.)

בעזשענצעס (זינגענ): מיר גייען, מיר גייען
אינ ווינט און אינ רעגן.
און שנייען און ווייען
פארדרייען די וועגן.

(זיי פארשווינדן)

זאנוויל: היינט גייען זיי, און מאָרגן, מירצעשעם, קאָנען
מיר גיין. א טאכלעס!..

(עס ווערט א טומל. פון הינטערן טויער דערהערן זיך אויסגעשרייען.
עס לויפן ארויס ארבעטער.)

שטימען: א קאטאסטראָפֿע!
— די צענטע פאר איין כוידעש!
— מע קאליעטשעט מענטשן!
— א דאָקטער! א דאָקטער!

(מע טראָגט ארויס לאַזערן א פארווונדערט.)

כאנע (לויפט צו): לאָזער! וואָס האָבן זיי געטאָן מיט דיר?
וואָס האָבן זיי פון דיר געמאכט? זונ מיינער!

(אינ פענצטער פון צווייטן שטאָק באווייזט זיך דער קאָפֿ פונעם יונגן
גימפעליעוויטש.)

איסאק: וואָס איז געשען?

שטימען: — גאָספאָדיג גימפעליעוויטש! איר מעגט זיך מא-
טריעכ זיין!

— איר זיט דאָך א דאָקטער!
— צעשעדיקט א האנט בא אן ארבעטער!
כאנע: זונ מיינער!

(עס באווייזט זיך איסאק גימפעליעוויטש.)

גימפעליעוויטש: דא. דא. אן אומגליק. מע דארף אימ
אָפּפירן אינ שפיטאָל.

שטימען: טוט עפעס! בינד אימ איבער!
גימפעליעוויטש: מע דארף אמפוטירן.

(מע טראָגט אָפּ לאַזערן.)

אלע פארשווינדן.

(עס באווייזט זיך דער בעטלער.)

בעטלער (זינגט): שווארצער פויגל, גוטער ברידער,

וויי, אוי, וויי, —

גיב מיר הענט און גיב מיר גלידער,

וויי, אוי, וויי.

פינצטער

דאָס צווייטע בילד

זומער 1917

(א וועלדל, א פאָר קילאָמעטער פון פראַנט.)

סאָלדאטן זיצן ארומ א שניטער. א קעכער קאָכט. אייניקע סאָלדאטן
שרייבן בריוו, טריקענען וועש, פארלאטן די קליידער.

פונדווייטנס הערן זיך טעמפע דונערן פון ארטילעריע.

א סאָלדאט: עכ, הינטישע זיין! ניקאָלקען געפאטערט, און
מע ליגט אלץ אינדריערד!

א סאָלדאט מיט א באָרד: אז ס'איז גאָר א מייסע אָן
א סאָפֿ אָט די מילכאָמע!

א דריטער: דו רעדסט אויך, באָרד! וויפל ביסטו עס אינ-
גאנצן אינ די אָקאַפּעס? פון מייניקע איז שוין דאָ באלד קיין
איין נעפעש ניט געבליבן. דריי יאָר, אז מע פוילט דאָ לעבעדי-
קערהייט אינ די קוואַרימ...

דער סאָלדאט מיט דער באָרד: דו לאכסט פון דער
באָרד, הא? צוויי זיין, ווי די אַדלערס — אפן עסטרייכישן פראַנט
האַט מען זיי אוועקגעלייגט. אינדערהיימ געלאָזט אלמאַנעס מיט
פיצלעך קינדער. און מײַן אלטע... ווער זאָגט פאר זיי? ווער
שפּיזט זיי? אבי מ'האַט געזאָגט: ניקאַלקע פארטרייבן, וועט
ווערן גוט.

דער קעכער: אלטע האָבן געלאָזט אלטע, יונגע האָבן
געלאָזט יונגע...

(ער זינגט:)

1. Копав, копав криниченьку
Неділеньку — дві...
Любив козак дівчиноньку,
Людам — не собі!..

צוזינג:

Ой, жаль-жаль
Мені буде —
Візьмуть її люди —
Моя не буде!
Ой, жаль-жаль!

2. А вже з тої криниченьки
Орли воду п'ють...
А вже мою дівчиноньку
До шлюбу ведуть...

צוזינג:

3. Один веде за рученьку,
Другий — за рукав,
Третій стоїть, гірко плаче —
Любив та не взяв..

צוזינג:

דער סאָלדאט מיט דער באָרד: ס'וועט שוין היינט,
ברידער, זיין א געשמאקע קאשע! מיט זאלצ...

דער צווייטער: פונוואנען נעמסטו עס?
דער סאָלדאט מיט דער באָרד: דו זעסט ניט, אונדזער
יאשע האָט זיך פארבענקט נאָך זיין דאשען, פאלן די טרערן
גלייך אינ דער קאשע...

דער קעכער: עכ-מא!.. דערלאנגט די קעסעלעך!

(אייניקע סאָלדאטן גייען צו מיט די קעסעלעך צום קעכער. די שיסע-
ריינע ווערן אָפּטער. עס הערן זיך זאלפן פון ביקסן און קוילנוואר-
פערס. עס באווייזט זיך א פערדעבל.)

פערדעבל: ווער אפ קאראול — צו מיר!

(די סאָלדאטן עסן די קאשע און מאכן זיך ניטוויסנדיק.)

פערדעבל: ווער אפ קאראול — צו מיר! טויב געוואָרן,
צו אלדי שווארצע יאָר!

(די סאָלדאטן עסן די קאשע, מאכן זיך ניטוויסנדיק.)

פערדעבל (גייט צו צום סאָלדאט מיט דער באָרד, גיט אים א שלע-
סארן ארבע): צו וועמען רעד איך, באָרד!

(די באָרד הייבט זיך אום און גרייט זיך צו גיין.)

א סאָלדאט (שלעפט צוריק): ווהיין, באָרד? זיצ! בלייב דאָ!
ווהיין וועסטו עס גיין?

פערדעבל: וואָס איז דאָס פאר א שטיק?

א סאָלדאט: לאָ צורו מיט דינע קאראולן! ניטאָ קיין
באלאָנימ!

פערדעבל: וואָס פאר א רייד! אז מע הייסט גיין, איז
געגאנגען!

א סאָלדאט: און אז ניט?

פערדעבל: און אז ניט, וועט מען דיך שיקן... אפ יענער
וועלט!

א פאָר סאָלדאטן (הייבן זיך אום און גייען צו הארט צום פערד-
עבל): אפ יענער וועלט שיקן? צי ווילסטו — ניט גיין אהיין דער
ערשטער?

פערלדפערל (איבערגעשראקט): כאוויירימ... נו, פארשטייט מיין
לאגע... איך ווייס אליין אלץ... איך פארשטיי אליין — וועמען
גלוסט זיך דא ליגן און פוילן? אבער — א באפעל! פון מיר פא-
דערט מען! די אפיצערן...

די סאלדאטן: שיק זיי אפ, די אפיצערן, ווייטער א בי-
סעלע! אפיצערן... פאראזיטן...

פערלדפערל: פארשטייט זיך, יעדן איז זיין קאפ טייער...
גיט מיר פיר מענטשן אפ קאראל.

דער סאלדאט מיט דער באָרד: וועמען זאל מען דיר
געבן? גיב א קוק! די שטיוול... צערעזעט...

א צווייטער: נאָך די ווערעמדיקע לינדונ... א פארבייסן...
א דריטער: ווארפ עס אוועק — די קאראל... ווער דארפ
עס האָבן? ועצ זיך דא מיט אונדז... האָסט אויך מיסטאמע א
א ווייב אינדערהיים.

פערלדפערל: א היימ? ווער האָט עס נישט קיין היימ...

(ער זעצט זיך צו.)

דער קעכער (צו זיך אליין): נו, יאשע! דערלאנג דעם
פערלדפערל קאשע!

(ער דערלאנגט אים קאשע. דער פערלדפערל עסט.)

איינער: און מיר שרייבט מען פונדערהיים — עכ, וואָס
דאָרטן טוט זיך! די ארבעטער שטרייכן... סאָוועטן פאָדערן זיי...
א גאנצע איבערקערעניש.

(פון וועלדל דערהערט זיך א געזאנג. דאָס זינגט זאנוול.)

זאנוול (זינגט): אפ די גרינע פערלדער, וועלדער,

וויי, אוי, וויי, —

אפ די גרינע פערלדער, וועלדער
ליגט דאָס פערלד באדעקט מיט זעלנער,
וויי, אוי, וויי.

די סאלדאטן: זאנוול! (זיי שרייען) היי, זאנוול סקאריי,
א טאָ קאשא ספעזשיט!

(עס באווייזט זיך זאנוול.)

זאנוול: די קאשע וועט נישט אנטלויפן, די קאשע, ברידער,
בלייבט אלץ א קאשע: וואָס וועט זיין דער טאכלעס?

(ער נעמט א קעסעלע. ביזוואנען דער קעכער גיסט אים אָן, זינגט ער:)

דאָרט ליגט א זעלנער אָן א צורע,

וויי, אוי, וויי, —

דאָרט ליגט א זעלנער אָן א צורע,

אָן א קאסטן, אָן א קוורע,

וויי, אוי, וויי.

טוט א פויגל אָנצופליען,

וויי, אוי, וויי, —

טוט א פויגל אָנצופליען

און שטעלט זיך אפן זעלנער אָפצורוען,

וויי, אוי, וויי.

שווארצער פויגל, גוטער ברודער,

וויי, אוי, וויי, —

שווארצער פויגל, גוטער ברודער,

גיב מיר הענט און גיב מיר גלידער,

וויי, אוי, וויי.

(עס קומט אָן דאָ ווי ד. ער הערט א וויילע די ליד.)

דאָ וויד: געסט האָט מען אונדז צוגעשיקט אינ פאָלק אריין!

א סאלדאט; וואָס פאר געסט?

דאָ וויד: געהויבענע געסט! מאטאָנעס געבראכט! גאנצענע

זעק — מיט רייד! זיי וועלן מינאסטאם אהערצו אויך קומען! נו,

זאנוול, וואָס מאכט מען עפעס?

זאנוול: אָט, מע עסט דעם קוליש מיט ווערעם, און די ווערעם עסט דיכ, ווי די כייסעס. האָסט געהערט די מייסע מיט די כייסעס? אמאָל האָבן די כייסעס געהאט א קייסער — א לייב. אן אלטן פאסקודנעם לייב. ער איז שוין געווען שוואכ און געבראָכן, נאָר א רויבער איז ער אלץ געבליבן. האָט ער זיך אויסגעזוכט א צענדליק באדינער, וואָס האָבן געטאָן זיין ביזן ווילן. איז דער אויפגעוועקט נישט צופרידן, און מ'האָט זיך אינא א שיינעם טאָג אופגערעדט: וואָס דארפן מיר האָבן דעם אלטן פאסקודנעם לייב? די באדינער — אז זיי האָבן דערהערט אועלכע דיבורים, האָבן זיי לעכאטכילע גענומען שטשירען ציין, נאָר אז זיי האָבן דערזען, אז ס'האָט שמאָל, האָבן זיי געזאָגט: אדעראבע! ווער ווייסט דעם בעסער פון אונדז, אז דער אלטער פאסקודנער לייב איז א פאס-קורנער אלטער לייב. און מ'האָט גענומען דעם לייב און מע האָט אים פארשפארט אין א שטייג, און די צען באדינער זיינע זיינען געוואָרן באלעבאטימ. פרעגט זיך א קאשע, וואָס האָט דערפון דער אוילעם?

די סאָלדאטן: אָט א זאנוול! אריינגעזאָגט!
דאָוויד: ריכטיק, זאנוול, ריכטיק! אָבער די מייסע האָט א סאָפ, און דער סאָפ, כאוויירימ, איז אזא:
דעם קייסער האָט מען טאקע אראפגעוואָרפן, און געבליבן זיינען די פריצים און די קאפיטאליסטן. זיי ווילן, אז די ארבע-טער זאָלן ווידעראמאָל ארבעטן אפן באלעבאָס, די פויערימ זאָלן ווידעראמאָל אָפגיין מיטן שווייס פארן פאָרעצ, און די מילכאָמע זאָל געדויערן אָן א סאָפ...

א סאָלדאט: ריכטיק! ביזוואנען נאָכ?
א צווייטער: וואָס וועלן מיר דאָ ליגן און פוילן?
דער סאָלדאט מיט דער באָרד: דריי הונדערט יאָר האָט אונדז ראָמאנאָו געטראָטן מיט די פיס, און איצטער — קערענסקי! שטימען: א סאָפ!

דאָוויד: מיט אונדזערע אייגענע הענט!
דער סאָלדאט מיט דער באָרד: הענט אליין איז וויי-ניק. מע דארף האָבן א קאָפ! דאָס פאָלק דארף האָבן א פירער!

דאָוויד: לענין! דער כאווער לענין-ווייזט אונדז דעם ריכ-טיקן און איינציקן וועג. די באַלשעוויסטישע פארטיי פירט מיט אונדז אָן!

(עס קומען אָן צוויי אָפיצערן מיט איסאק גימפּעליע-וויטשן.)

אן אָפיצער: זדראסטיע, רעביאטא! צו אונדז אפן פראָנט איז געקומען א פאָרשטייער פון דער רעגירונג, פון דער מעלד-כישער דומע, ער וועט אונדז אָפגעבן א גרוס פון אונדזער היים, פונעם הארץ פון דער רעוואָלוציע. איז לאָמיר אים אויסהערן רויק און אופמערקזאם, ווי עס פאסט פאר רעוואָלוציאָנערע קריגסלייט.

שטימען: ווער איז ער? ווער איז ער?
דער אָפיצער (צו גימפּעליעוויטשן): ביטע, הער פאָרשטייער, רעדט.

שטימען: נו, לאָמיר הערן! וואָס זאָגן עפעס די באלעבאטימ? גימפּעליעוויטש: כאוויירימ סאָלדאטן! דאָס פאָלק האָט געזיגט! די מאכט געפינט זיך אין די זיכערע הענט פון דער צייטווייליקער רעגירונג!

דאָוויד: פון קאפיטאליסטן און פריצים!
זאנוול: פון די צען באדינער פונעם אלטן פאסקודנעם לייב!
דער סאָלדאט מיט דער באָרד: ווער איז זי, די צייטווייליקע רעגירונג?
גימפּעליעוויטש: דאָס פאָלק האָט געזיגט! די גרינדונג-פארזאמלונג וועט לייזן אלע פראגן. מיר דארפן צעקלאפן אונ-דזערע סאָנימ — די דייטשן. מילכאָמע ביז ענדגילטיקן סאָפ!

שטימען: א באקאנט לידל!
— א דאנק פארן גרוס!
— פארוואָס ביסטו נישט אפ דער פאָזיציע?
די אָפיצערן: שטילער! סמירנאָ! עס רעדט א פאָרשטייער פון דער רעגירונג!

דאָוויד: וועלכער פאָרשטייער! וועלכע רעגירונג! אָט, כאוויירימ, וועל איך אייך זאָגן, ווער עס רעדט. גאָספאָדינ איסאק

גימפעליעוויטש, איר דערקענט מיכ? כאוויירימ, דאָס רעדט דער
פאבריקאנט! דאָס רעדט דער בורזשוי, דער בלוטוויגער.

גימפעליעוויטש: גאָספאָדא אָפיצער! דעמאָגאגיע! איכ
קען אימ ניט, איכ ווייס אימ ניט, איכ האָב דעם דאָזיקן מענטשן
קיינמאָל ניט געזען!

דאָויד: כאוויירימ סאָלדאט: איכ אליין האָב אפּ אימ גע-
ארבעט! דאָס 5-טע יאָר געדענקט איר, גאָספאָדינ גימפעליעוויטש?
דאָס האָט ער מיט זיינע מענטשן מיינ פאָטער דערהארגעט, צע-
קאליעטשעט מיינ זון!

די אָפיצערן: סאָלדאט גארבער! איר ברעכט די דיסצי-
פלין! לאָזט ריינד דעם פאָרשטייער פון דער רעגירונג!

זאנוול: פאני גימפעליעוויטש! מיכ דערקענט איר אויכ
ניט? נו, און אז אוראָמ-הערש גארבער איז געפאלן א דערהאר-
געטער לעבן אייער טויער — געדענקט איר אויכ ניט? און אז
לאָזער גארבער האָט פארלוירן א האנט בא אייכ אפּן זאוואָד —
געדענקט איר אויכ ניט? א שלעכטער זיקאָרן בא אייכ, פאני
גימפעליעוויטש! מע דארפ אייכ דערמאנען! כאוויירימ! לאָמיר
אימ אָקארשט דערמאנען!

די סאָלדאטן: זאָל ער זיכ פארנעמען פונדאנען צו אלדרי
שווארצע יאָר!

— פארטרייבט אימ, דעם פאבריקאנט!

— ווסיא וולאסט סאָוועטאמ!

— זאָלן לעבן די באַלשעוויקעס!

— זאָל לעבן לענין!

אנ אָפיצער: א בונט! די באַלשעוויקעס לייגן פאנאנדער
דעם פראָנט! סאָלדאט גארבער, איר וועט זיין פאראטוואָרטלעך!
סאָלדאטן! אנטוואָפנט אימ!

דער סאָלדאט מיט דער באָרד: אזאס!

(די סאָלדאטן רינגלען ארום דאָויד. זאנוול גייט צו צו גימפעליעוויטשן
און לאָזט אימ אפּ א פלאמיקן פאטש.)

די אָפיצערן כאפּן ארויס די רעוואָלוערן. עס דערהערט זיכ דאָס קנאקן
פון ביקסנ-שלעסער. די סאָלדאטן שטעלן אָן די ביקסן אפּ די אָפיצערן.
איסאק מיט די אָפיצערן טרעטן אָפּ.)

פאָרהאנג

אינטערמעדיע

א רופאָר:

— אלעמען, אלעמען, אלעמען!

די רעוואָלוציע פון די ארבעטער און פויערימ איז פאָרגע-
קומען! די גאנצע מאכט איז אריבערגעגאנגען אין די הענט פון
די ראטן! עס איז געשאפן געוואָרן א סאָוועטישע רעגירונג! דער
פאָרויצער פונעם ראט פון די פאָלקסקאמיסארן איז וולאדי-
מיר איליטש לענין!

זאָל לעבן די ראטנמאכט! זאָל לעבן די אלוועלטלעכע סאָ-
ציאליסטישע רעוואָלוציע!

(אם דער בינע קומט ארויס א גרופע מאטראָסן.)

מאטראָס: זאָל ווירבלען דער שטורעם, זאָל ברויזן געוויטער!

דאָס פאָלק האָט צעריסן די אייזערנע קייט!

איז ציטערט, בורזשויען, אינ שטערבלעכען ציטער!

דאָס פאָלק דאָס באַפרייטע אינ אופשטאנד עס גייט!

א 2-טער: עס גייט צו פארניכטן די קנעכטשאפט די וויסטע,

עס גייט צו געווינען די גאנצענע וועלט!

פאָרויס, באַלשעוויקעס! פאָרויס, קאָמוניסטן!

דער גוירל פון מענטשהייט אפּ אונדז איז געשטעלט!

א 3-טער: גענוג שוין אינ ארבעטער-שווייס זיכ געבאָדן!

די הערשאפט פון בלוט איז אפּ שטענדיק צעשטערט!

און ס'געהערט צו דעם ארבעטער אלע זאוואָדן!

ס'געהערט צו דעם פויער די פרוכטבארע ערד!

א 4-ט ער: זאל ווירבלען דער שטורעם, זאל ברויזן דער וויכער!

עס אָטעמט דער יאמ אזוי פריילעך און פריש!

די שיפ איז געפאנצערט, דער זיג איז געזיכערט,

ווען ס'שטייט בא דעם רודער וואלדימיר איליטש!

— לענין!

שטימען:

— לענין!

— לענין!

— לענין!

— זאל לעבן די אַקטיאבער-דעוואָליוציע!

מאָראַס (לעזט זיך אינעם טאָג):

עכ, ווו קויקלסטו זיך,

פוילינק עפעלע?

וועסט אריינפאלן אין יאמ —

וויי דיין קעפעלע.

אז געקומען איז קיין פיטער

כאווער לענין,

האַט בורזשוי געכאפט א ציטער —

אַבער יענעם!

עכ, ווו קויקלסטו זיך... א. אז. וו.

אז געשאסן האָט אוראָרע

אפן ווינטער-פאלעז —

זיך צעקראַכן איז די נאַרעס

יונקערישע קאלעס!

עכ, ווו קויקלסטו זיך... א. אז. וו.

לויפט דער פאַרעצ מיטן גוויר,

און דער ראָוו אינמיטן:

— וויי איז מיר און אַך איז מיר,

ווער וועט אונדו באהיטן!

עכ, ווו קויקלסטו זיך... א. אז. וו.

אפן אייז אינמיטן טייך —

פריצימ אָן א שליטן.

ווי צו אייך און אַך צו אייך —

טויט די פאראזיטן!

עכ, ווו קויקלסטו זיך...

א. אז. וו.

דער רופאַר: אלעמען! אלעמען! אלעמען!

פעסטער די ביקס איז די הענט!

זאַלן פלאטערן פאַנען, ווי זעגלען!

די בליקן איז צוקונפט געווענדט,

די הערצער דער מענטשהייט אנטקעגן!

דער כאָר: הערט, וועלט און לענדער, פארנעמט

דעם מעכטיקן טראָט פון די מאסן!

די לידער, ווי פייער, צעברענט

איז הערצער, וואָס ליבן און האסן!

פון ערדישע טיפן ארויס —

צו שטייגן אלץ העכער און העכער!

מיר טרינקען פון לעבן דעם ברויז,

אזוויי פון זוניקן בעכער!

ס'איז נאָך ניט פארענדיקט די שלאכט,

עס זיפען נאָך גיפטיקע סאַנימ!

נאָר פעסט איז פון ראטן די מאכט,

און ס'בלעט די זיגערשע פאַנען!

ווער עס האָט אויערן, הערט:

די וועלטן, ווי יאמען, זיך כוואליען.

אַקטיאבער! ס'איז דייןע די ערד!

עס פירן אונדז לענין און סטאלין!

דריטער אקט

1936 — 37

די בינע, ווי איז ערשטן אקט. נאָר אַנשטאַט דעם אלטן לאמטערן —
אן עלעקטרישער גאס-לאַמפּ באַם טראַמוווי-אַפּשטעל. אַנשטאַט דער אל-
טער אפּישנ-בירקע — אַ גלעזערנע צייט-נגוויטריגע. באַ דער וויטרינע
שטייען עטלעכע אַרבעטער און לייענען.

אן אַרבעטער (לייענט): קאפיטל 10. די גרונט-רעכט און
די פליכט פון די בירגער.

ארטיקל 118: די בירגער פון פססר האָבן דאָס רעכט אפּ
אַרבעט...

ארטיקל 119: די בירגער פון פססר האָבן דאָס רעכט אפּ אַפּרו...

ארטיקל 120: די בירגער פון פססר האָבן דאָס רעכט אפּ
מאטעריעלער פאַרזאָרגונג...

ארטיקל 121: די בירגער פון פססר האָבן דאָס רעכט אפּ
בילדונג...

א צווייטער אַרבעטער: אַרבעט, אַפּרו, בילדונג. פּראָסט,
קלאָר, פאַרשטענדלעכ. און ניט גערעדט, נאָר געטאַן.

א דריטער: פאַסטאלינסקאָמו!

א פערטער: נאָכאמאָל! אנו, לייענ איבער נאָכאמאָל! כ'האַב
אפּילע נעכטן געהערט דורך ראדיאָ, נאָר איך וועל אייך זאָגן דעם
עמעס, איך וואָלט געקאָנט הערן און הערן. יעדער וואָרט איז
מאמעש ווי אַ גוטע פסורע!

אן אַרבעטער (לייענט): די באַשיצונג פונעם פאַטערלאַנד
איז אַ הייליקער כּויוו פון יעדן בירגער פון פססר.

א צווייטער: אַט-אַט-אַט! ריכטיק! ס'איז פאַראַן וואָס צו
באַשיצן, ווער ער וואָל באַשיצן און מיט וואָס צו באַשיצן. און סאָנעם,
וואָלט איר וויסן, ברידערלעך, איז נאָך דאָ גענוג באַ אונדז, און
מע שיקט נאָך אונטער פאַרשיידענע שפּיאָנען און מערדער, און
אויסוואַרפן פון יענער זייט.

א דריטער: מיר שטייען זיי דאָך, ווי אַ ביין איז האַלדז,
די פאַשיסטישע לענדער מיינ איך, זוכן זיי זיך.

א פערטער: זיי וועלן כאַפן, ברודערל, א וויסטע מאַפּאַלע.
דעריקער איז נאָר — האָבן אויגן. און אונדזער גליק וועלן מיר
שוין קיינעם ניט אָפּגעבן.

דער ערשטער: אפּ דעם זעלבן פּלאַצ... (ער קוקט זיך ארום).
אַט דאָרטן איז אמאָל געשטאַנען גימפּעליעוויטשעס לעדער-וואַנד.
אנטקעגן — אַ צעבראַכענער לאַמטערן. און אַט דאָ — אַ בודקע
פאַר אפּישעס. איך געדענק, ווי איצט, מיר זיינען דעמלט גע-
שטאַנען און געלייענט, ניט היינט געדאַכט, ניקאַלקעס מאַניפעסט.
א צווייטער: לאָז אַפּ מיט די זיכרוינעס. דאָס איז געווען
בלוט, אַ בילדער כאַלעם — אַ גרויל גייט מיר דורך איבערן לייב.

ערשטער: פאַרקערט! (ווייזט אַפּ אַ פאַר יונגע אַרבעטער). וואָלן
זיי וויסן! וואָל דער יונגער דאָר אויך וויסן און קאָנען שעצן
דאָס, וואָס מיר האָבן זיך דערשלאָגן.

א דריטער (צו די יונגע): איר זעט, קאָמסאַמאָל! אוליזאַ
אימעני גארבערא. איר וויסט, ווער אַט דער מענטש גארבער איז
עס געווען? אונדזערער און אַרבעטער. דעם איצטיקן דירעקטאָרס
פאַטער — דאָוויד גארבערס פאַטער. אַ, איך געדענק, ווי זיי האָבן
אימ דערמאָרדעט איז טאָג פונעם מאַניפעסט. אוראַמ-הערש האָט
ער געהייסן, אוראַמ-הערש גארבער. (צום אַלטן אַרבעטער) דו גע-
דענקסט אוראַמ-הערש?

דער אַלטער: א פראגע, נו — צי איך געדענק אוראַמ-
הערשן! געאַרבעט מיט אימ באַ איין ביט. נו, און אימ — ווי האָט
ער געהייסן — דער מיטן טאַכלעס — זאנוול! דו געדענקסט זאנוולען?
א דריטער: זאנוולען? נו, וואָ-דען! עכ-עכ, שוין באַלד
א יאָר צען, אז ער איז ערגעץ נעלעם געוואָרן. שוין זיכער אפּ

דער וועלט ניטא. ווען איך באגענו אימ איצטער א לעבעדיקן,
וואלט איך אימ צוגעפירט אהערצוראָ (ער ווייזט אפ דער קאנסטיטוציע).
און וואלט אימ א פרעג געטאן: נו, זאנול, הא? ווי האלטסטו
עפעס איצטער מיטן טאכלעס?

(עס גייט פארבא א גרופע פאָנערן. זיי זינגען:)

ווען דער לויטערער באגינען
שאלט איך זוניקן טרומייט,
ווערט איך לאגערן איך גרינע
פול מיט טומל און מיט פרייד.

הימלדיקע בלויזען
שווימען איבער קעפ.
און די פרישע טויען
וואשן פערד און סטעפ.

און די ווייטן הערן,
ווי עס שאלט מיט פרייד
ליד פון פאָנערן:
— שטענדיק גרייט!

דער אלטער ארבעטער (שווייט): וואדעק! (צום אויטעם)
מיין אייניקל, מיר זאל זיין פאר זיין קאפ.
די פאָנערן (באגרייטן די ארבעטער):

פול דאס הארץ מיט פרייד איז,
שטאלץ פאָרויס די ברוסט.
די טאטעס און די זיידעס—
א פאָנערליכע גרוס!

דער אלטער ארבעטער (ווייזט אפ די פאָנערן): אט, איך
זעט: דאס איז אויך א שטיק קאנסטיטוציע!

(עס באווייזט זיך דאָווייז גארבער.)

דאָווייז: גוט-העלפ, כאוויירימ. איך באגרייט אייך מיט דער
סטאלינישער קאנסטיטוציע! איך לייגענט?

די ארבעטער: א דאנק, כאווער דירעקטאָר. לעבן איז גע-
וואָרן פריילעכער. און איך ווייט, דוכט זיך, היינט א מעכונט.
דאָווייז: אמאָל האָט עס געהייסן „מעכונט“. מיין אייניקל
האָט כאסענע. מיין לאָוערס יינגל.

דער אלטער ארבעטער: אייער לאָוער? איז מאזלשאַוו
אייך. ער איז דאָך א פאָלקסווייז. איך שטעל עס מיר פאָר, ווי
מע וועט עס א פראווע טונ א כאסענע!

דאָווייז: איך פארבעט אייך, כאוויירימ. בא אונדז קומט עס
היינט אויס ווי א דרייפאכיקער יאָנטעוו. ערשטנס—די קאנסטי-
טוציע, צווייטנס—דער זאוואָד האָט פארענדיקט דעם פינפֿיאָר.
היינט—די כאסענע.

(אלע גייען אוועק.)

(באט טראמוווי-אָפּשטעל באווייזט זיך כאָטש מיט א שכינע. ביידע טראָגן
בלומען און קוישלעך מיט פראָדוקטן. זיי שטעלן זיך אָפּ באט טראמוווי.)

די שכינע: כאנע-לעבן! איך ווייטט, וואָס מיר האָבן
פארגעסן צו קויפן?

כאנע: וואָס, אשטייגער?

די שכינע: זאפרען! זאפרען האָבן מיר דאָך פארגעסן
קויפן.

כאנע: צו וואָס דארף מען דאָס?

די שכינע: סטייטש, אזא כאסענע, איך גיט אויס דאָס
ערשטע אייניקל, איז ווי-זשע באקט מען עס גיט אָפּ קיין שטיקל
לעקעך, מיט קאָמיש-ברויט? היינט טאָרטן! און טאקע פלאָדן אויך!
וואָס, באָריע—דער כאָסן מיין איך—האָט ניט פארדינט?

כאנע: זינט רויק, מיין ליבער פריינט, עס וועט זיין אי
קאָמיש-ברויט, אי לעקעך, אי טאָרט. ס'איז שוין אלץ באשטעלט.
די קאָנדיטעריי-וועט עס מאכן ניט ערגער ווי מיר מיט אייך.

די שכינע: הערט איך, כאנע-לעבן, איך זאלט קיין פא-
ריבל ניט האָבן: באָריען—דעם כאָסן מיין איך—קען איך, מע

קאָן זאָגן, פון פיר דוירעס. איך געדענק נאָך אוראָמ-הערשן. נו,
און וועגן דאָוידן איז דאָך נישט שוין. ווער קען נישט דאָוידן?
און אייער לאָזער איז דאָך אפ מיינע אויגן אויסגעוואקסן. נאָר,
אכעסעכ, איר זאָלט מיר לעבן הונדערט מיט צוואנציק יאָר,
ווער איז די קאלע זיינע? פונדאנען שטאמט זי? וואָס איז איר
טועכצ?

כאנע: פאר דער קאלע זאָלט איר זיך שוין גאָר נישט זאָרגן.
א מיינל-א פארשוין. א סטודענטקע, א קאמפאָמאָלקע, לערנט
זיך אפ אויסגעצייכנט, טאנצט, זינגט, שפילט, שפרינגט פון א
פאראשוט. און וועגן ייכעס אירן האָב איך זיך נישט דערפרעגט.
איך ווייס נאָר, אז דער פאָטער אירער איז געשטאָרבן, און זי
איז אויסגעוואקסן אין א קאָלכאָז באמ זיידן אירן.
די שכינע: וואָס-זשע, וועט גאָר קיינער נישט זיין פון
קאלעס-צאד אפ דער כאסענע?

כאנע: וואָס איז היינט שוין כאַסנ-צאד, קאלעס-צאד?
עס וועלן זיין אירע כאוויירימ, עס וועלן זיין זיינע כאוויירימ.
דאָס פאָרל וועט זיך פארשרייבן, און אפדערנאכט וועט מען פאר-
ברענגען. זי האָט גראד אויסגעשריבן דעם זיידן אויך, נאָר ווער
ווייסט, צי ער וועט קאָנען קומען. אן ערטרער מענטש.

די שכינע: כיל אייך זאָגן דעם עמעס, כאנע-לעבן, איך
בין א ביסל מעקאנע די היינטיקע יונגעלייט. איר געדענקט, וויאזוי
מיר האָבן כאסענע געהאט ערגעץ אפן שול-הויפ, אפ א בארג
מיסט, און דער ראָו האָט עפעס געפרעפלט, און נאָכדעם אפ
דער כופע-וועטשערע האָבן די קלעזמער געקלאָגט, און דער באדנ
האָט געריסן שטיקער הארץ, און די קאלע האָט געוויינט. אוי,
ווי איך האָב געוויינט!.. (זי ווישט אויס א טרער.) וואָס-זשע, כיהאָב
דען נישט געוויסט, וואָס מאָרגן דערווארט מיך: נויט, אָרעמקייט,
פרעמדע פאָלן וואשן. פרעגט נישט, ס'איז געווען דער עמעסער
טאכלעס. איר געדענקט כאַטש זאנוול טאכלעס?

כאנע: צי איך געדענק אימ? כיל אייך זאָגן דעם עמעס:
כיהאָב ווייניק באנעגנט אוועלכע מענטשן. א דימענט! און אונדז
איז ער געווען אן עמעסער גוטער-פריינט. זעט איר, אימ גראד-

זאנוולען - ווען איך ווייס, ווו ער געפינט זיך איצט, וואָלט איך
אימ געשיקט א דעפעש, אז ער זאָל קומען אפ דער כאסענע.
איי, זאנוול, זאנוול! זעט נאָר, אָט איז דאָך לאָזערס מאשין!
לאָזערל!

(עס באווייזט זיך לאָזער.)

לאָזער: נו, מאמע, ביסט א מעכטענעסטע, שלעפסט זיך
מיט די פעק.

די שכינע: מיר ווארטן דאָ אפן טראמוווי.

לאָזער: אויב איר ווילט, קאָן איך אייך אונטערפירן אפ
דער מאשין.

(אלע ריי גייען אוועק.)

(פונדאנען די קוליסן דערהערט זיך א ביזנעס שטימע.)

- נא דיר א טאכלעס!

(עס באווייזט זיך זאנוול, א מידער, א פארשוויצטער.)

זאנוול: האָסטו געהערט א ביסל! א טאכלעס געמאכט פון
א שטאָט! פערציק יאָר דורכגעלעבט אפ איינ אָרט און גאָרנישט.
און איצט בין איך עטלעכע יאָר נישט געווען, קאָן מען שוין גאָר-
נישט נישט דערקענען. אווטאָבוס, טראַלייבוס, אספאלט, בעטאָן,
מאָווערן, אליינס, און גיי ווייס, ווו דו ביסט אינ דער וועלט.
(ער ליינט אן אדרעס) אוליבא אימעני גארבערא... איך געדענק גאָר
נישט אזא מינ גאס. איך געדענק, אז אָט דאָ-אז איז געווען א קא-
ליזשע; און דאָס געסל האָט געהייסן פערווע גריאזנע. און ווי-
טער איז געגאנגען וואָרע גריאזנע, טרעטיע גריאזנע, טשעט-
וואָרטע גריאזנע; נאָכדעם איז געגאנגען פערווע באַלאָטנע, וואָ-
רע באַלאָטנע, טרעטיע באַלאָטנע און באַלאָטנע. און
דאָרטן איז שוין געווען די-סוואַלקע. וויאזוי האָט זי געהייסן?
הא, וויאזוי האָט זי געהייסן? אזוי האָט זי טאקע געהייסן: די
סוואַלקע. (ער קוקט נאָכאמאָל אפן אדרעס) אוליבא אימעני גארבערא.
וואָס פאר אן אדרעס האָט זי מיר געשיקט? (ער ליינט דעם ברייף.)
זיידע, איך בעט דיך זייער קומען אפ מיינ כאסענע... זייער
ווייל! אוליבא גארבערא, נאָמער 17... כאווער מיליציאָנער!..

(ער גייט אוועק.)

(עס באווייזט זיך באַר יע אונ סוס אבע, אומגעלייגטע אונ שטראלנדיקע.)

באַר יע: נו, כאווערטע סוסאנע טקאטש — דאָס הערצעלע קלאפט?

(סוסאנע גיט אימ א קוש.)

באַר יע: דו פארעד מיר ניט די ציינ מיט דינע קושנ.
(ער מאכט זיך ערנסט) איר זאָלט וויסן, כאווערטע סוסאנע טקאטש, אז איר גייט מאכן אן ערנסטן שריט אינאיינער לעבן: כאסענע האָבן! איר פארשטייט, וואָס דאָס הייסט? צי האָט איר דאָס גוט באטראכט?

סוסאנע: אוואדע באטראכט. כיהאָב ערשט נעכטן געהאט א זיצונג מיט זיך אליין אונ מיט מיין הארצן, אונ מיר האָבן אלע צוזאמען באשלאָסן איינשטימיק, אז: יא! מיר ביידע — איך אונ מיין הארץ — האָבן ליב דעם כאווער באַר יע — גארבער, כאָטש ער האָט דאָס ניט פארדינט.

באַר יע: ניט פארדינט?..

סוסאנע: פארדינט, פארדינט!

(באַר יע לאכט, נעמט זי ארום, קושט זי.)

באַר יע: אזוי האָב איך ליב! נו, געגאנגען. סוסאנע — יעסט, קאפיטאן!

(זיי גייען אוועק.)

(עס באווייזט זיך פון איין זייט דאָ וויר גארבער, פון דער צווייטער זייט זייט זאנוול מיטן ארעס.)

זאנוול: זייט אזוי גוט, כאווער בירגער, איר ווייסט ניט, ווו איך געפינ זיך, כימיין, ווו עס געפינט זיך דאָ?.. דאָ... דאָ וויד! דאָויד!

(זיי קוקן זיך לאנג אָן.)

דאָויד: זאנוול! ווי קומסטו אהער, זאנוול? (זיי נעמען זיך ארום.)

זאנוול: פו! קיינ בארג מיט קיינ בארג... וואָס מאכסטו, דאָויד? וויפל האָבן מיר זיך שוין ניט געזען? אונ דו ביסט גאָר יינגער געוואָרן!

דאָויד: אונ דו, זאנוול, וואָס מאכסטו ביסט אונ קיינ-אָרע נאָך גאנצ נישקאָשע...

זאנוול: הע-הע-הע, רעד ניט! פונדעסטוועגן... (ער ווייזט אפ זיין גרויער באָרד.) זאנוול האָט שוין גרויסע אייניקלעך. ער וועט שוין באלד האָבן אור-אייניקלעך. נאָר אָט דאָ, זעסטו, אינ הארצן... ווי קאָן מען עס ווערן אלס, אז מע האָט זיך דערלעבט אזא נא-כעס, אזא לאנד, אזא לעבן... הערסטו, דאָויד, ווען דו קומסט צו מיר אינ קאָלכאָן אריין, וואָלסטו ערשט פארשטאנען, וויאזוי מע דארף זיין יונג!

דאָויד: וואָס-זשע ביסטו דאָרטן אינ קאָלכאָן, זאנוול? זאנוול: איך ווייס — איך בין דאָרטן... וועסט לאכנ... שטעל זיך פאַר, דאָויד, אז זאנוול'ען האָט מען אויסגעקליבן אפ דער אלגעמיינער פארזאמלונג, ניט מער אונ ניט ווייניקער... אלס וואָס, מיינסטו, האָט מען מיך אויסגעקליבן? האקיצער, דאָויד, וואָס וועל איך דיך לאנג מוטשען? זאנוול טקאטש איז דער פאַר-זיצער פונעם קאָלכאָן „פריי לעבן“. היינט פארשטייטו שוין? נו, אונ וואָס מאכסטו? אונ כאנע? אונ די קינדער?

דאָויד: איך? וויאזוי איך האָב געארבעט אפן זאוואָד, אזוי ארבעט מען ווייטער — דירעקטאָר.

זאנוול: אזוי! דירעקטאָר?.. אונ איך האָב דאָ ניט לאנג געזען דאָס געוועזענע באלעבעסל דינעס — איסאק גימפעליעוויטש. כ'האָב געמיינט, אז די גימפעליעוויטשעס — שוין אויס. לאָזט זיך אויס א מייסע — מעגסט זי הערן: איך קומ צו פאַרן אינ ראַיאָן, איך גיי אריין אינ זעמאָטדעל, איך טו א קוק — זיצט דאָרט עפעס א מענטש מיט ברייטן, מיט א קאָמעצ-בערדל. איך וואָלט געקאָנט שווערן, אז דאָס איז עפעס א קענטלעכער פארשוין. איך גיב א פרעג — זאָגט מען מיר: טאָווארישטש גימפעליעוויטש. טאָווא-רישטש? — זאָג איך. גימפעליעוויטש? — זאָג איך. אוי, א בראַך צו זינע יאָרן!

דאָויד: וואָס דען מיינסטו, אז שוין טאקע אויס, ס'איז שוין מער ניט געבליבן קיינ זייכער פון זיי? זאנוול: דעם גימפעליעוויטשן האָב איך שוין, זיי זיכער,

באווארגנס. נאָר, פארשטייט זיך, אז ס'איז נאָך דאָ אנדערע אויך.
מיר וועלן פון זיי מירצעשעמ אויך פאָטער ווערן. יא, דאָויד,
זאָג מיר, אכעטעכ, וווּ איז דאָ ערגעץ פאראן אן אויפצא גאר-
פּערא?

דאָויד: אויפצא גארפּערא? אָט דאָס איז זי דאָך טאקע!
זאנוול: אָט דאָס איז זי? פארוואָס-זשע עפּעס „גארפּערא“?
דאָויד: וואָס-זשע, דו געדענקסט ניט דעם טאטן? דאָס
האָבן די ארבעטער פון זאוואָד געבעטן דעם שטאַטראט אָנרופּן
די גאס אפן טאטנס נאָמען.

זאנוול: זע נאָר, וואָס רעדסטו? אונ איך האָב זיך גאָר
ניט געכאפט. אווראָמ-הערש... זיך דערלעבט... געשטאַרבן — נאָר
ער לעבט אויך — דער נאָמען זינער.

דאָויד: נו, זאנוול, קומ מיט מיר. איך וועל דיך איצט ניט
אָפּלאָזן. היינט ביסטו מיין אָנגעלייגטער גאסט. אמאָליקע יאָרן
וואָלט עס געהייסן אונטערפירעכצ.

זאנוול: אונטערפירעכצ? בא וועמען?

דאָויד: בא מיין אייניקל. מיין לאָזערל געדענקסטו דאָך —
האָט זיין יינגל היינט כאסענע. וועט זיין א שטיקל וועטשערע,
ווייל איך, זאנוול, אז דו זאָלסט בא מיר זיצן אויבנאָן.

זאנוול: אָכ, מיטן גרעסטן פארגעניגן! דו ווייסט דאָך,
דאָויד... זאנוול האָט ליב א קערמעשל. שא, וואָס זאָג איך? כ'האָב
גאָר פארגעסן! איך בין דאָך סאכאקל היינט אויך א מעכטן.
שטעל זיך פאָר, אז מיין אייניקל, מיין כאַימקעס מיידל, האָט זיך
אויך פארגלוסט כאסענע האָבן, אונ פונקט היינט. עלע-ניט, ווי
קומ איך אהער? דאָס האָט זי מיך טאקע סראָטשנע ארויסגע-
רופּן: „זיידע, קומ צו פאָרן צו מיר אפ דער כאסענע. איז ווי
קאָן מען זיין א כאזער אונ ניט קומען? ווייל איך דיך טאקע
בעטן, דאָויד: קומ... הערסטו... מיט מיר... אפ דער כאסענע!

דאָויד: וואָס רעדסטו? אזא צונויפאל! נו, איך באגריס
דיך, פארשטייט זיך, אונ דאָס וואָרט מוזטו מיר געבן, אז מאָרגן
ביסטו בא מיר. כאנע וועט זיין אפן זיבעטן הימל.

זאנוול: נו, מיידלע... מאָרגן איז מאָרגן! האָב-זשע מיר א
גוטן אונ גריס דעם אוילעם!

(דאָויד גייט אוועק.)

זאנוול: האָבן מיר שוין, הייסט עס, אויפצא גארפּערא גע-
פונען. אווראָמ-הערש... יא, וווּ-זשע איז דאָ ערגעץ דער נומער 17?

(ער גייט אוועק.)

(עס קומען אָן צוריק — באָריס און סוסאנע.)

באָריע: נו, סוסאנע, דאָס הערצעלע קלאפט?
סוסאנע: אוי, באָריע, איצטער קלאפט עס טאקע...
באָריע: איך ווייס, פארוואָס דאָס קלאפט... אויס סוסאנע
טקאטש, פאראן א סוסאנע גארבער! אָדער עפּשער האָסטו כא-
ראָטע?

סוסאנע: איך האָב קיינמאָל ניט קיין כאראָטע אפ דעם,
וואָס איך טו. אז איך האָב פיינט, האָב איך פיינט, אונ אז איך
האָב ליב — ליב איך.

באָריע: אונ וועמען, מיידעלע, האָסטו ליב?

סוסאנע: כ'האָב ליב זיי, די שטערן די פרייע,
וואָס ברענגען פון מאָרגן א גרוס.
כ'האָב ליב די פארנאכטן, וואָס בליען
אונ וועקן צו ליבע די ברוסט.

באָריע: כ'האָב ליב דעם גערויש פונעם לעבן,
די פעלדער, פארווייטע מיט ברויט,
די שטאַלענע פייגל, וואָס שוועבן,
דעם גייסט פונעם מענטשן, וואָס בויט.

סוסאנע: כ'האָב ליב דינע אויגן געטרייע,
דינע פעסטע, דינע מענערשע האנט,
דינע הארצ, וואָס עס צאפּלט אינ פייער
פון ליבע צו מיר אונ צום לאנד.

באריע: כ'האָב ליב דינע אויגן די שווארצע,
וואָס מאכט זיך שעמעוודיק צו,
ווען ס'רײַסט זיך לידער פון הארצן
און ס'רעדט די הערצער אפ דו.

ביידע: כ'האָב ליב דיך, מײַן היימלאנד געבענטשטע,
מײַן ברייטע, געלײטערטע וועלט!
כ'האָב ליב דיך, מײַן לאנד מיט די מענטשן,
וואָס יעדער קאָן ווערן א העלד.

סאָרהאנג — אום

(א זאל)

כאנע מיט איר שכינע זינגען פארהאוועט מיטן צוגרייטן דעם אָונט.
יונגווארג ברענגען אריין בלימען.

עס קלינגט דער טעלעפאָן.

כאנע: אלץ, איך הער. דאָוויד? יאָ-יאָ. די געסט קומען
זיך שוין צונויף. וואָס? זע-זשע, דו וואָלט זיך נישט פארהאלטן?
ביסט דאָך עפעס א מעכטן! ווער, דער זיידע? ניין, נאָך אלץ
ניטאָ. סוסאנע באומרויקט זיך שוין אפילע. נו, געדענק-זשע, פאר-
שפעטיק נישט.

(עס קומען אריין דאָזער מיט זינגעם כאווער א קאָסאנדיר.
נאָך זיי—סוסאנע.)

דאָזער: נו, סוסאנע, לאָמיר זיך צעקושן. ביסט דאָך מיר
א טאָכטער. (צום קאָסאנדיר) א פיינע טאָכטער עפעס, האָ?
קאָסאנדיר: זי איז בא אונדז די בעסטע שילדער. איך
גראטוליר אײַך.

סוסאנע: א דאנק. (ווייז אוועקגיין.)

דאָזער: וואָס ביסטו אזוי צעדרודלט?

סוסאנע: דער זיידע... באקומען א טעלעגראמע פונעם
זיידן, אז ער קומט היינט באטאָג צו פאָרן, און מע הערט נישט,
און מע זעט נישט. כ'האָב געזאָגט באַריען, אז מע דארף פאָרן אפן

וואָקזאל. האָבן מיר זיך אזוי פארדרייט, אז מיר האָבן פארשפּע-
טיקט. און וווּ ער קאָן זײַן ביז איצט, הייב איך נישט אָן צו פאר-
שטיין.

דאָזער: זײַט רויק, כאווערטע סוסאנע. דער זיידע איז מיט
טאמע געראָטן אינעם אייניקל. צו דער סאמע וועטשערע וועט
ער אראָפּ אפ א פאראשוט, כא-כא-כא.

קאָסאנדיר: איר לאכט, און איך וועל אײַך דערציילן א
געשיכטע מיט אן אלטיטשקן. כ'האָב געקענט אן אלטן דאָקטער,
פלעגט ער מיר אלע מאָל אויסווארפן: „איך פארשטיי נישט, וואָזוי
לעבן עס פילאָטן, אז מ'איז שטענדיק אינדערלופטן? א מענטש
דארף גיין אפ דער ערד!“ — דאָס איז געווען זיין באליבט ווערטל.
„מיר, — פלעג ער זאָגן, — ווען מע זאָל מיר אפילע צושטעלן א
מעסער צום האלדן, וואָלט איך זיך נישט אופגעזעצט אפ קיין אַראָ-
פלאן. איך בין א מענטש א פרינציפיעלער!“ דארף זיך טרעפן
איינמאָל, אז איך א דאָרף, א פאָר הונדערט קילאָמעטער פון
אונדז, איז קראנק געוואָרן א קאָלוירטניצע און מ'האָט זי בא-
דארפט דרינגענדיק אָפּערירן. די אָפּעראציע האָט געקאָנט דורכ-
פירן בלויז אַט דער דאָזיקער באקאנטער מײַנער, וועגן וועלכע
איך דערצייל אײַך. א געניטער כירורג, איז ער געווען באוואוסט
איך יענער געגנט. פאָרן אהינצו מיט דער אקס איז שווער, און
די אָפּעראציע איז דרינגענדיק. איז געבליבן איין אויסוועג: פלעגן!
און איך האָב באדארפט אים פירן. דערהערט אזא מײַסע, איז
מײַן דאָקטער געוואָרן שטארק ערנסט, אָנגעטאָג דעם מאנטל, גע-
נומען דאָס רענצעלע, זיך געזעגנט מיט דער אלטיטשקער און איך
וועג אריין. איז דאכט זיך גוט — דארף זיך טרעפן אָבער, אז מיר
זינגען דערפאָרויג צום דאָרף, האָט זיך אופגעהויבן א שטארקער
ווינט מיט א זאויי, און קיין אַראָפּדראָם איז דאָרט נישטאָ, און
אויסקלייבן אן אָרט, וווּ אראָפּצוזעצן זיך, איז איבערן שניי-שטן-
רעם אומעגלעכ. שלעכט! טו איך אים א ווינק: וואָס וועט זיין?
ווייזט ער מיר: אראָפּ! אראָפּ! ענטפער איך אים: מע קאָן נישט.
ווייזט ער מיר אפן פאראשוט: וואָזוי טוט מען אים אָן? ווייזט
איך אים. האקלאָל, מײַן אלטיטשקער האָט זיך אָנגעטאָג דעם

פאראשוט, גענומען דאָס רענצעלע, זיך אויסגעווישט די ברידל, איז פאמעלעכע ארויסגעקראַכע פונ דער-קאפינע אונ האָט צו מיר א פאָכ געטאָן מיט דער האנט - זיך געזונט, הייסט עס, אונ איז גיך אראָפגעשפרונגען. פארשטייט זיך, אז די פרוי איז געראטע-וועט געוואָרן. זיידעס...

(עס קומט אריין דאָ וויד.)

דאָווער: אָט איין זיידע שוין דאָ!
דאָוויד: אונ ווו איז דער צווייטער? נאָכ אלץ ניטאָ?
סוסאנע: דערווייל ניט.
דאָווער: אָט דאָס רעדן מיר טאקע וועגן אימ.
באָריע: סוסאנע! ווו ביסטו? די כאווערטעס איז אומעטיק.

(ביידע גייען איין צווייטן צימער.)

דאָוויד: כאנע! דאָווער! איר ווייסט, וועמען כ'האָב היינט באגעגנט? אונ טרעפט! איר וועט ניט טרעפן! איך וועל אייך נאָר זאָגן, אז דאָס איז אן אלטער גוטער-פריינט אונדזערער.
ביידע: ווער איז?

דאָוויד: איר געדענקט זאנוול טאכטעס?
ביידע: זאנוול? וואָס רעדסטו? ווי קומט ער אהער? פאר-וואָס האָסטו אימ ניט פארבעטן צו אונדז אפ דער סימכע?
דאָוויד: וואָס הייסט ניט פארבעטן? בעפירעש יאָ פאר-בעטן! לאָזט זיך אָבער אויס א מייסע. אז ער, זאנוול, איז גראָד היינט אויך א מעכוטן, אונ גראָד אויך אפ א כאסענע, אונ גראָד אויך בא אן אייניקל. נאָר מאָרגן האָט ער מיר צוגעזאָגט...

(עס עפנט זיך די טיר, אונ עס לויפט אריין מיט אן אימפעט זאנוול.)

זאנוול: אָט, ווי א שטאָט נעמט ווי אומיסטן אונ ווערט אנדערש. קוימ געטראָפן! (ער דערזעט דאָוויד.) דאָוויד! זע נאָר! וואָס-וועט, כ'האָב נאָכאמאָל פארבלאָנדזשעט? איך וויל סאָפקאל-סאָפ וויסן, ווו בין איך אינ דער וועלט? ווער וווינט דאָ?
דאָוויד אונ כאנע: זאנוול!
דאָווער: כאווער זאנוול! איר דערקענט מיך גאָר ניט!

זאנוול: דאָווער!

דאָווער: איר ווילט וויסן, ווער ס'ווינט דאָ? קאָן איך אייך זאָגן: דאָ וווינט איך אונ מיינ פאָטער אונ מיינ מוטער אונ מיינע קינדער, אונ בא אונדז איז היינט א סימכע, אונ מיר זיינען זייער צופרידן, וואָס איר האָט צו אונדז פארבלאָנדזשעט!
זאנוול: האָסטו געהערט א טאכטעס! וואָס-וועט פאר א סימכע איז היינט בא אייך?
דאָוויד: כ'האָב דאָכ דיר געזאָגט, זאנוול: דאָווערס יינגל האָט היינט כאסענע. באָריע, דו קערסט אימ ניט געדענקען.
דאָווער: באָריע!

(עס קומט אריין באָריע.)

דאָוויד: אָט איז ער, באקען זיך, סינאָק. דאָס איז אונ-דווער אן אלטער גוטער-פריינט, זאנוול.
באָריע: זייער אנגענעם.

זאנוול: אָט דאָס איז דער כאָסן? מאָלאָדיעצ! באָריע הייסט ער? נאָכ אוראָמ-הערשן? פונ אוראָמ איז געוואָרן באָריע? נו, מיילע. הערסטו, באָריע, דו ווייסט כאָטש, פונ וועג אָן איך קען זיין זיידן? מיר האָבן נאָכ איין 5-טן יאָר מיט אימ צוזאמען זיך געשלאָגן אפ די באריקאדעס, קאָן מען זאָגן. דו ביסט נאָכ דעמלט אפילע אפ דער וועלט ניט געווען. נאָר וואָס שטיי איך? מע ווארט דאָכ אפ מיר ערגעץ! איך האָב דאָכ היינט אויך א כאסע-נע. נו, לאָמיר פאר ציקאוועס א קוק טונ אפ דער קאלע אפ זינער אונ גיין.

כאנע: סוסאנע!

(סוסאנע קומט אריין, בלייבט שטיין אפ דער טיר. זאנוול קוקט אפ איר אן איבעראשטער.)

זאנוול: אָט דאָס... ב'ביסטו ד'די קאלע? וואָס הייסט עס? וואָס קומט דאָ פאָר? פע, סוסאנע, מענסט זיך טאקע שע-מען! האָסטו מיר ניט געקאָנט אָנשרייבן, ווער דער פיינער כאָסן זינער איז! איי-איי-איי... דאָוויד, כאנע!.. זיינען מיר דאָכ

ערשט עמעסע מעכטאָנימ! (אלע קושט זיכ.) הא, דאָויד! זיכ דער-
לעבט א טאכלעס.

(עס קומען אריין די געסט. מע גיסט אָן ווייני.)

לאָזער: פארן געזונט פון דער יונגער פאָר! פארן געזונט
פון אונדזער גאנצער בלענדיקער יוגנט! הורא!
אלע: הורא!

זאנוויל: ס'איז מיר עפעס אזוי גוט אפן הארצן, אז — איך
וועל דיר זאָגן, דאָויד, דעם עמעס, — אז ס'גלוסט זיך עפעס גאָר
טאנצנ... אָבער א פאָר ווערטער וויל איך פונדעסטוועגן זאָגן אָם
די דאָזיקע יונגע שנעקעס, און זאָלן זיי וויסן. איר וויסט, ווער
איך בין? זאנוויל טאכלעס האָט מען מיך גערופן! כ'האָב געזוכט
א טאכלעס, האָב איך געזוכט, כ'האָב געוואָלט, אז מענטשן זאָלן
לעבן ווי מענטשן, אז ארבעט זאָל זיין ווי א רעפּוע צום גוף, אז
קיינ הינט זאָלן דיר נישט קריכן אפן קאָפּ. לאנגע יאָרן האָב איך
געזוכט. אָבער איצטער, פירט מיך ארויס אפן רויטן פלאַצ, וועל
איך פאר דער גאנצער וועלט זאָגן, און זאָל מען הערן: לענין!
סטאלין! ראטנמאכט! זאנוויל האָט געפונען דעם טאכלעס! זאנוויל,
דער אמאָליקער יידישער פארשטויסענער האָרעפּאשניק, — איז א
באלעבאָס בא זיך אינ לאנד מיט אלעמען צוגלייך, אפ זיין איי-
גענער ערד! און ווי ס'איז נאָר פארבליבן עפעס א שפּין אָדער
א שלאנג, וועלן מיר זיי ארויסטרייבן פון די לעכער און צע-
טרעטן מיט די פיס, אז קיינ זיכער זאָל פון זיי נישט בלייבן!
איז, דאָויד, ווי זינען די קלעזמער? א פריילעכס!

(טענצ.)

כאָר פון די מיינלעך
צוזאמען מיט סוסאנען:

יוגנט, אונדזער יוגנט,
יוגנט, זיי געגריסט!
הערצער — פולע קרוגן,
אין די פרייד זיך גיסט!

62

ס'ווערט נישט קיינ טרויער,
און אוועק די שרעק!
אָפּן איז דער טויער,
ברייט איז אונדזער וועג!

פאלן אלע צוימען
אונטער אונדזער טראָט.
ווער פליט אין די רוימען?
— א מידל א פילאָס!

טרעטן אָפּ די טיפן,
שטומט דער אוראנאן,
ווען עס פירט די שיפן
א פרוי א קאפיטאן!

רעלסן, שפאלעס, צוגן,
א פרוי א מאשיניסט!
יוגנט אונדזער, יוגנט,
יוגנט, זיי געגריסט!

כאָר פון יונגעלעך
צוזאמען מיט באָריען:

אפ גרענעצן שטייען די וועכטער
און היטן דעם הייליקן ראנד,
און פעסט אין דער האנט אין דער רעכטער
די ביקס — צו באשיצן דאָס לאנד.

עס זינען די זיידעס געפאלן,
די טאטעס געגאנען אין שלאכט;
און ס'האָבן די זוניקע שטראלן
פארטריבן די פינצטערע נאכט.

63

און אונדז איז, כאוויירימ, געגעבן
צו וועבן דעם העלדישן שנור,
דערגייענדיגן די טוידעס פון לעבן,
באזיגן די קראפט פון נאטור.

צו עפענען וועגן איג צאפן,
באזיגן די שפיצן פון בערג.
און הימל און ערד זיינען אפן
פאר אונדזערע העלדישע ווערק.

און וועט זיך דער פיינט נאך א פרוו טון
באטרעטן די שוועל פונעם לאנד,
אינ יאמ, אפ זיך ערד, אינדערלופטן
פארניכטן וועט אימ אונדזער האנט.

ביידע כאָרן צוזאמען:

זאָל קלינגען די ליד פון די גליקלעכע יאָרן,
די יאָרן פון קאמפ און פון זיג.
מיט פרייד אינ די אויגן אינ העלע קאיאָרן
מיר טראָגן די פאָנען פון גליק!

ריי נאָכ ריי!
מייל נאָכ מייל!
עס פירט די פארטיי,
ווי א ליכטיקער זייל.

פאָרהאנג פאלט

БЕЗПЛАТНО

ЄВРЕЙСЬКОЮ МОВОЮ
М. ХАЩЕВАЦЬКИЙ
І М. ПІНЧЕВСЬКИЙ
У БОРОТЬБІ

У К Р Д Е Р Ж Н А Ц М Е Н В И Д А В